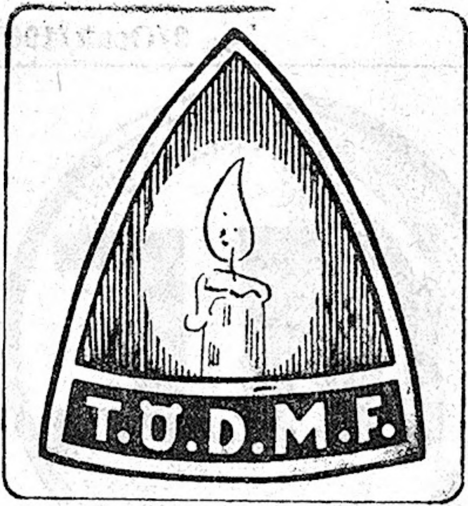
Öğretmenler Derneği Başkanlığına
Çaycuma

Öğretmenler GAZETESİ

Yıl: 3 Sayı: 99 — 9 Ocak 1967 Pazartesi — Fiyatı: 50 Kuruş

Başöğretmen

TÖDMF. Genel Başkanı Hayrettin Uysal'ın Bütçe-Plân Komisyonundaki Konuşması

Türkiye'de bir cadı kazanı kaynatılıyor

Asılsız ihbarlar yaptırılıyor, beyannameler yayınlattırılıyor, tutanaklar tutturuluyor, yayınlar yaptırılıyor, tahkikat açtırılıyor, sonuç. Nakil açığa, yada bakanlık emrine alınma öğretmen şaibeli kişi oluyor

1967 yılı Devlet Bütçesi Tasarısında, Millî Eğitim Bakanlığına 2 milyar 774 milyon lira ayrıldığı görülmektedir. Bu, 1966 ödeneğinden 411 milyon lira daha fazladır. Bu miktar % 16 oranında bir artış sağlamış olacaktır.

Görülüyor ki, hükümetin tasarısı hazırlanırken bazı bakanlıklara öncelik ve önem verildiği, bu arada Millî Eğitim Bakanlığının da bu öncelik ve önemliler arasında yer aldığı bir gerçektir. İlk bakışta durum böyle görünüyor. Bu hissi uyandırıyor.

Mill Eğitime verilen bu önemin % 16 ile sağlanıp sağlanamıyacağını bilemem. Ancak 1967 yılında millî eğitimde geçmiş yıllara nazaran büyük hamleler yapılması gerektiği kanısını taşıyor, dengeli kalkınmanın böyle bir zorunluğu ortaya koyduğunu biliyorum.

Uzun yıllardanberi iktidarlar eğitime önem verdiklerini söylerler. Bunu ayırdıkları paralarla, yaptıkları işlerle ispatlamaya çalışırlar. Fakat bütün iddialara rağmen Türkiye eğitim yönünden geri kalmışlığını bir türlü çözümleyemez.

Ekonomik kalkınma hızımızın son üç yıllık ortalamasının % 5 olduğu düşünülürse, 1967 deki % 16 lık millî eğitim gider artışında bir iyimserliğe kapılmak mümkündür. Fakat meselelerimizi yalnızca bir iyimserlikle değerlendirmek, millî eğitim gerçeklerini ve sorunlarını bilmemek olur.

Bugün için görünen bir gerçek şu: 1967 millî eğitim çalışmalarının son üç yılın ortalama gelişme düzeyinin altında olacağıdır. Çünkü, Bütçenin genel giderlerindeki artış % 13,6 iken millî eğitim bakanlığındaki artışın % 16 tutulması önem vermenin yetersizliğinde başka, millî eğitim hizmetlerinde 1966 gelişmelerinin de altında kalınacağını ifade eder.

1967 yılı için tesbit edilen % 11 artışın, % 4 ünü paranın satın alma değerindeki düşüşe, yani fiyat artışına; % 3 ünü nüfus artışı ile 1967 yılının getirdiği yeni yüke; % 1 ini de ortalama yaş ve kıdemi yükseldiği için, aynı hizmete personelin daha çok para çekişine karşılık tutarsak geriye % 3 bir artış kalıyor ki, bununla Türkiye'de eğitime önem verildiğini, son üç yılın artış hızından yüksek bir seviye tutulacağını iddia etmek biraz safdillik olur.

Şimdi meseleye eğitim politikamızın dünü ve bugünü bakımından bir göz gezdirelim:

Her yıl millî eğitimimizin aksıyan yönleri, eksiklikleri ifade edilir. Sorunlar üzerinde her bütçe yılı çeşitli eleştiriler yapılmıştır. Ama görülüyor ki, Türk millî eğitimi kaldıraç gücünü bir türlü bulamamıştır. Şu elimizdeki bütçe gerekçesi hakkındaki raporda da bazı hususlar hariç genellikle millî eğitimimizin meseleleri tesbit edilmiş gibi görünüyor. Ancak bütün bunlar bir yama niteliği taşıyan hususlar olduğu bir yana, yılların biriktirdiği; bu gidişle, bu tutumla çözümlenmesi güç meseleler olarak görülüyor.

Gerçekte Kurtuluş Savaşından bu yana süregelen yıllar içersinde Türk toplumunun ve onun eğitim idaresinin devrimci ve halkçı döneminde görülen gelişmelerin ötesine hiçbir zaman geçilememiştir.

Bugünkü tutuş ve anlayış da gösteriyor ki, ekonomik, sosyal ve kültürel bir yapı değişiminin kânları verilmezse, bu büyük kayen etkin unsuru olması gereken millî eğitim, şu bir yıllık uygulamada göstermiştir ki, toplumumu

(Devamı S. 6 da)

BUNLAR MI MİLLİYETÇİ !...

Türk öğretmenleri, sendikacı yönünden TÖS. de dernekçilik yönünden TÖDMF. de örgütlenmiştir. Bu suretle Türk öğretmeni kendine mahsus büyük kurumlarda büyük güç kazanarak meslek çalışmaları içinde yer almıştır.

Fakat O'nun kendisinin gerçek örgütleri içinde kazanmış olduğu bu büyük güç idarenin ve siyasetin hoşuna gitmemektedir. Onun için bu gücü bölerek zayıflatma ve kendine ram etme yolu izlemektedir. Kişisel huzurunu ve çıkarlarını idare ve siyasete boyun eğerek onun sempatisini kazanmada gören bazı çıkarseverler de siyasetin bu oyununa âlet olmuşlardır.

İşte Millîyetçi Öğretmenler Dernekleri, bu çıkarcıların, siyaset ile yaptığı işbirliğinin bir ürünü olarak çaba göstermektedir.

Herkesin gözünü avlamak için de büyük bir adın gölgesine sığınmışlardır: MİLLİYETÇİLİK.

Milliyetçilik, herşeyden önce, halkını, insanını, milletini bütün kişisel çıkarların üstünde sevmedir. Oysaki bunlar, tam tersini yaparak, hem milliyetçilik gibi üstün kavramları, hem de devlet düzenini kendi çıkarları hizmetinde sömürmektedirler. Kişisel çıkarlardan ötesini öne almıyan bu gurubun bu niteliğini belirtici vesikaları, fotokopileriyle göstereceğiz.

Bu sayımızda adının başına «Milliyetçi» sıfatını koyan, bu kavramları bir istismar aracı olarak kullanan bir derneğin başkanına Nevşehir'deki bir üyesi tarafından gönderilmiş bir mektubun fotokopisini sunuyoruz.

Fotokopisini gördüğünüz bu mektupta şöyle deniliyor:

13.1.1966

«Kardeşim Selâhattinciğim

Gerçi sizden mektuba cevap almak bir hayli güç bunu biliyorum. Ama yine de bu mektubu yazmak zorunluluğunu duyuyorum. Size bahsedeceğim mevzu hem şahsi ve hem de millîdir.

Millî Eğitim Bakanlığının dış memleketlerdeki işçi yavrularını millî hırsımız ve kültürünüzden mahrum etmemek ve sol zihniyetin ağına düşürmemek için ilkokul öğretmenleri gönderme kararında olduğu malûmunuzdur. Bu tamim üzerine ben de müracaat ettim. Gönderilecek öğretmenlerde ne için arandığını hâlâ anlıyamadığım —son 10 yıl içinde üstün başaırılı sayılmış olmak— kaydına uyamadığım yani ilimizde bile bu evsafı haiz bir öğretmen bulunmadığı için diğer müracaatçılarla birlikte benim isteğim de vilâyet barajını aşamadı. Bugüne kadar üstün başarılı sayılan öğretmenlerin kimler olduğunu bilen, kimler olabileceğini tahmin eden bu işlerle meşgul olanlar arasında bir tek şahıstamı yokmuş. Milliyetçi ve mukaddesatçı öğretmenlerden üstün başrılı sayılan bir tek öğretmen gösterilebilir mi? Hâlâ eski oyun, hâlâ oratnın solu gidişatı.

Bugün il millî eğitimlerinde mesuliyet makamında bulunan salâhiyet sahiplerinin yüzde sekseni ya komünist ya da ortanın solu zihniyetinde bulunan Tonguç'un çocukları, H. Ali'nin torunlarıdır. Bunun böyle olduğunu bilmeyenleri, bu işleri tedvire memur olanların yakınında bulunmanız hasebile sizlere ikaz etmek vazifesi düşmektedir. Bütün kadrosu ile hâlâ işbaşında bulunan CHP nin her işte olduğu gibi bunda da ayak oyununa gelinmemesine çok dikkat edilmesi. Millî bekamız bakımından çok zaruridir.

Üstün başarı (Her halde Marksist zihniyeti yaymada olacak) raporum olmadığı için vilâyet barajını aşıpta vekâlet gölüne ulaşamadım. Ben olmazsam, bizim gibi düşünenlerden sıraya alınmasını gönülden arzu ediyorum... Burada bizim bu iş için yapabileceğimiz bir iş yoktur. Vilâyetlerden gelecek öğretmen isimleri arasından gidecekleri tesbit edecek komitede vazifli olabilceğinizi tahmin ederek bu millî mesuliyeti ve millî vebali yüklenirseniz bu mektubumu ve beni hatırlayınız. Benim için bir imkân arayınız (Bu son arzu).

(Devamı S. 3 de)

Başyazı

Hesapsız İşler

Millî Eğitim Bakanı, Millet Meclisi Bütçe Komisyonunda yapılan görüşmeler sırasında, mecburi öğrenimin, daha doğrusu ilkokulların yedi yıla çıkarılacağını açıkladı Daha önce yapılan bu açıklamada ilkokullarla orta okulların birleştirileceği, her kesin sekiz yıllık bir öğrenim göreceği belirtilmişti.

Bakanın açıkladığı gibi bir kanun çıksa bile, bunun kâğıt üstünde durmaktan başka bir sonuç doğurmayacağı şimdiden söylenebilir. Üstelik böyle bir kanun çıkarmakla işler daha da karmaşık duruma sokulabilir. Çünkü bu yurdun gerçeklerini ve koşullarını bilenler için bunun ne kadar ters bir davranış olduğu apaçık ortadadır. Gerçi, Türkiye mecburi öğrenim süresi bakımından dünyanın en geri birkaç ülkesi arasında bulunmaktadır. Birçok ülkelerde mecburi öğrenip sekiz on yıla kadar çıkarılmıştır. Ama bu işler kanun çıkarmakla değil, halktan yana bir davranışla gerçekleştirilmiştir. Bugün Türkiye, beş yıllık mecburi öğrenimi yarı yarıya bile gerçek anlamı ile uygulayamamaktadır. Halkın %60'ı okuma-yazma bile bilmez. Bu oran gittikçe de yükselmektedir. Açılmış bulunan okulların büyük bir kısmı öğretmen eksikliği içindedir. Köylerimizin birçoğunda hiçbir baltaya sap olamamış orta okul mezunları öğretmenlik işi ile görevlendirilmiştir. Birçok köy çocuğu, ilk okulu bitirdikten birkaç yıl sonra okuma-yazmayı bile unutmaktadır. Eğitim sistemimiz içi koflaşmış cevize benzemektedir; çağdaş eğitimin yanında orta çağı temsil etmektedir. Bu durum karşısında Millî Eğitim Bakanının sözlerine kargalar bile gülecektir.

Millî Eğitim Bakanı, bir üyesi olduğu hükümetin prensipsiz ve yanlış politikasının en belirli meyvasıdır. Ne yapacağını bilememenin çaresizliği içinde, dostlar alış-verişte görsün diye, kendisini gülünç düşürecek kanun tasarıları hazırlama yolunu tutmuştur. Türk toplumunu ve içinde bulunduğu ağır koşulları kavrayamayan, eğitim konusunda hiçbir görüşü ve fikri olmayan insanlardan başka bir şey de beklenemez. Üstelik bunlar, demokratik davranışlardan da uzaksalar, ancak böyle gülünç durumlara düşebilirler. Zira Millî Eğitim Bakanlığı, koskoca öğretmen topluluğunu hiçe sayan, hiçbir konuda bu topluluğun görüşüne başvurmayan, hattâ bu topluluğu karşısına bir düşman gibi alan kişilerin elindedir. Ama bu kişiler, içinde bulundukları sakat tutumun cezasını, ulus ve dünya kamu oyu karşısında gülünç düşmekle ödemektedirler. Yurdumuz da onların yüzünden çok şeyler yitirmektedir.

TÖDMF.

Uysal: Öğretmen tedirgin; sahipsiz, sürülüyor, lekelendirilmek isteniyor

Türkiye Öğretmen Dernekleri Millî Federasyonu Genel Başkanı Hayrettin Uysal, Atatürk devrinin Millî Eğitim Bakanlarından Aziz Mustafa Necati'nin ölümünün 38 inci yılı münasebetiyle 1. Ocak. 1967 günü basına bir demeç vermiştir.

Genel Başkan Hayrettin Uysal, demecinde özetle şöyle demiştir:

«İlerici, halkçı ve devrimci bir millî eğitim bakanı olan Mustafa Necati'yi bundan 38 yıl önce, en verimli çağında, genç yaşında toprağa vermişik. TÖDMF olarak bugün onu anıyoruz. Halkına karşı sevgisini, öğretmenine karşı saygısını yüreğimizde duyuyoruz.

Bugün eğitim alanında yaşayan, köklü kuruluşlardan ne varsa, temeli onun elleri ile atılmıştır. Ondan bu yana geçen süre içerisinde, halkçılığımızdan, Atatürkçülüğümüz den çok şeyler yitirdik.

Mustafa Necati'nin çabalarını hatırlıyarak, bugün 17 bin köyde daha ilkokul yoktur demekten utanıyoruz. 5 milyon köylü çocuğu ilkokulun üstünde bir eğitim görmekten yoksunsa, Mustafa Necati'nin başlattığı halkçılık ilkesine hıyanet etmişiz demektir. %60 okumaz-yazmaz olan bir ülkede, ve 21 ilinde daha Türkçe konuşamıyan 3 milyon yurttaşın bulunduğu bir toplumda, bunun hesabını, bu büyük milletin imkânlardan yararlanıp, gerçeklere sırt çeviren okumuşlarımız vermelidir.

Devamı S : 6 da

Amasya Öğretmenler Derneği ve Türkiye Öğretmenler Sendikası

AMASYA ŞUBESİ BİLDİRİSİ

İstilâcılar, güzel yurdumuzu sömürge, ulusumuzu köle yapmaya karar verdikleri ve Anadolumuzu yer yer işgale başladıklarında gözü dönmüş sömürücülere ilk defa HAYIR DİYE DİRENEREK ULU ÖNDER MUSTAFA KEMAL'in ETRAFINDA BİRLEŞEN AMASYALILARIN ULUSAL ÖZGÜRLÜK SAVAŞIMIZDA ETKİN BİR ROL OYNADIKLARI İÇİN KIVANÇLARI SONSUZDUR.

Her devirde bölücü çalışmaları görülen bazı çıkarcılar bu kere de «Milliyetçilik» gibi kutsal bir kavramın arkasına saklanarak art düşüncelerini gerçekleştirmek yolunu tutmuşlardır. Bu oluşun Cumhuriyetin kuruluşundan 43 yıl sonra Amasyamızda meydana çıkması, Atatürk'ün fikirlerine gerçekten inanan öğretmenler arasında üzüntü yaratmış; ve nefretle karşılanmıştır.

Anlamsız ve düşük cümlelerle dolu, fikirden yoksun bildirilerinde şerefli derneğimize, sendikamıza ve bağlı olduğumuz kuruluşlara dil uzatıldığı için cevap vermek zorunluğunu duyduk.

Öncelikle «Amasya Öğretmenler Derneği»nin bağlı bulunduğu kuruluşun ya gerçek adını bilmedikleri, ya da «Millî» sözcüğünü çıkarları uğruna kendi tekellerin

(Devamı Sayfa 3 de)

Türkiye'de Dokuz Ayda 4270 Adet Kitap Basıldı

Millî Eğitim Bakanlığı Basma Yazı ve Resimleri Derleme Müdürlüğünce hazırlanan bir istatistiğe göre, 1966 yılının ilk dokuz ayında bütün yurtta 4270 eser basılıp derlenmiştir. Bunlardan 3200'i kitap, 1070'i broşürdür; broşürlerden 18'i notadır. 3163 telif esere karşılık 657 tercüme eser yayınlanmıştır. Eserlerin konu bakımından sınıflandırılması şöyledir:

Sosyal İlimler	1373
Tatbiki İlimler	761
Edebiyat	643
Tarih, Coğ., Biyografya	240
Güzel San., Spor, Turizm	223
Din, İlâhiyat	203
Nazari İlimler	191
Dil	118
Genel konular	434
Felsefe ve Ahlâk	84

Eserlerden yabancı ve azınlık dilleriyle çıkanlar 205'tir. Bunun;

110'u İngilizce, 45'i Fransızca, 22 si Arapça, 20 si Almanca, 5'i Ermenice, 2 si İtalyanca, 1'i Arnavutça'dır.

Geçen yılın aynı dönemine göre, yurtta kitap basım ve yayımında bir artış görülmektedir.

Giresun Öğretmenler Derneğinde Görev Bölümü Yapıldı

Giresun Öğretmenler Derneği yıllık genel kurul toplantısını yapmıştır. Toplantı sonunda yapılan seçimlerle Dernek Yöneticiliğine getirilen öğretmenler aralarında görev bölümü yaparak çalışmalarına başlamışlardır.

Giresun Öğretmenler Derneğimizde yapılan görev bölümü şöyledir:

Başkan: Ali Osman Sönmez

(Devamı Sayfa 3 de)

TBMM. DE TÖDMF. YE TEŞEKKÜR EDİLDİ

Türkiye Öğretmen Dernekleri Millî Federasyonu Doğu'da zarar gören öğretmenlere 35 bin liralık maddî yardım yapması, Doğu'daki öğretmenler arasında olduğu gibi tüm yurtta derin sevinç yaratmıştı.

TÖDMF.nin bu öğretmenlere olan ilgisinden CKMP Muş milletvekili Kemal Aytaç, bütçe ve plân komisyonunda, Millî Eğitim bütçesinin görüşmeleri sırasında yaptığı konuşmada federasyonumuza teşekkür etmiştir.

BAŞBAKANLIĞA

ANKARA

Enez Ortaokul öğretmenleri üç aydır maaş alamıyor.

Bütün müracatlarımız neticesiz kaldı.

Genç öğretmene «Bir şirkete memur olurum daha iyi» dedirten bu tutumu şiddetle protesto ederiz. Saygılarımla...

Ahmet Kaya TURAN
TÖS Trakya Temsilcisi

Duyuru

Ağır rahatsızlığı sebebiyle 15 yıllık hizmet süresini tamamlayamadan sağlık kurulu raporu ile görevine son verilen ve bu sebeple tahsildeki üç çocuğunu ve ailesini geçindiremez duruma düşen meslektaşımız Mehmet Ayaz adına T.C. Ziraat Bankası Sivas Şubesinde 31367 numaralı bir hesap açtırarak yardım kampanyasına girişmiş bulunmaktayız.

Federasyonumuza bağlı öteki öğretmen derneklerinin yardımlarını da sağlama kamacıyle bu yazımızın adı geçen kuruluşlarımıza duyurulmasına delâlet buyrulmasını derin saygılarımla arzederim.

ESİNTİ

YILLAR

Kasım AVCI

Bir bir dökülmekte, bir bir tomurcuklanmakta. Kar erimekte, demir aşınmakta; toprak yeşermekte. Yıllar süreli eskimekte, yenilenmekte... Çelişme yok düşündüklerimde, yazdıklarımda. Bir yıl sararıp solarken, gücünü yitirirken; bir yıl tomurcuklanıyor, yeniden diriliyor. Eski, yerini yeniye veriyor. Hiç gürültü olmuyor, huzursuzluk yaratılmıyor. Diş kırılmıyor, saç yolunmuyor; savaşa oturulmuyor. Yeniye uyma, alışkanlıklardan kurtulma zorluğundanmıdır bilmem; toplumda bir değişiklik olurken, yenilikler umut umut yeşerirken, uyananlar ayılırken; bir sürü direnmeler, sürtünmeler oluyor... Gereksize ezilenler, olumsuza kan dökenler sayılamıyor...

Yılları, yeni, eski diye de ayırmak mümkün değil. Geçen yıllar bir bir elenir değerlendirilirse, bunun böyle olduğu daha anlaşılır. Bizim en yeni yıllarımız: Kurtuluş Savaşı sırasında olmuştur. Ak devrimlerimiz zamanı bunu izlemiştir. 27 Mayıs bizi yeni yıllara, güzel günlere itmeye çalışmıştır. Belirttiğimiz yeni yıl dönemlerinden beri geçen süre: bir bocalama, karalama, geriye dönme, eskiyi özleme yıllarıdır... Bu geriye dönme, eskiyi özleme yılları, yedinci yüzyıla varmakta, hattâ daha öncelere uzamakta. Orta Asya'da kurtlaşmakta, Arabistan'da çölleşmekte... «Ölmüşü diriltemez, çürümüşü ayakta tutamazsın» diyemezdin. Desen de hiçbirşey kazanmazsın. Boşuna uğraştığın, yara aldığın yanına kalır. Kurtuluş Savaşı, devrimler zamanı, 27 Mayıs yıllarımız: gün ışığına çıktı bugünlerde. Hem de iri iri, diri diri. Atatürk, söz konusu kürsülerde, nutukları yargılanmakta yargı elverinde! yaptıkları kuşkular zincirinde... Atatürk'e saldırmalar, devrimleri baltalamalar, 27 Mayıs'a diş bilemeler: tüm yeni yıllara alışılamadığından, güzelden hoşlanılmadığından.. Çirkinden ayrılınamadığından, çıkar batağından kurtulunamadığından. Zamanın çok gerisinde yaşamalar, ölüsünde tepinmeler görüşümüzü doğrulamaktalar.

Perşembenin gelişi, Çarşambadan belli de olsa: «Her gün yeniden doğar». Sözü bir yutturmaca. Yıllar tüm aynıdan doğar, yüzyıllar tüm aynıdan mantarlaşırken: yılın yaprağı, yüzyılın çekirdeği olmayan gün, nasıl her gün yeniden doğabilir? Gücü yeter mi buna? Her gün bir yeniden doğacak, güzelden fışkıracak olsa: hergün bir yeniden düzen kurulur. Kökler kallanmada, özler hürleşmede olur... Yurdumuza bir bakılır, evrene dikatli bir göz gezdirilirse; çoğu savaşların hergünü yeniden doğdurmamak için yapıldığı görülür. Devrimleri tutmanın, Atatürk nutuklarını okumanın suç olması, Vietnam savaşları hergünü aynıdan, hattâ geriden doğdurmak için yapılmaktadır.. Hergün olmasa bile, yeniden doğan günler de var. Ama çok az. Hergün yeniden, yeniden doğuyor da, neden dünya aydınlık olmuyor; insanlar sömürülmekten kurtulmuyor?

Mıhlanmış sanki günler, kalıplaşmış sanki aylar; donup kalmış sanki yıllar. Tüm aynıdan doğmaktalar, aynıdan batmaktalar, aynıdan dönmekteler. Hiç usanmamakta, bıkmamaktalar. Ayrılıkta bir tatlılık, canlı-

(Devamı S. 3 de)

SİZE BİR MEKTUP VAR

Son günlerde «ÖĞRETMENLER GAZETESİ» ne olan ilgi gerçekten arttı. Ama biz bunu yeterli görmüyoruz. İstiyoruz daha çok öğretmen kendi gazetesine sorunlarını yazsın, tek gazetelerine daha çok öğretmen abone olsun. Böylece artan olanaklarımızla sizlere daha iyi hizmet etmenin kıvancını duyacağız. Bize destek olun, bize yardımcı olun.

Türlü adlarla yayınlanan ama amaçta tek olan Atatürk, Türk Millî Eğitim ilkelerine bağlı anayasa ışığı altında görevini yapan Türk öğretmenini iftiralarıyla lekelendirmek istiyen bir takım yayınlar karşısında da güçlü olmak zorundayız. Bu alandaki savaşımızı da dayanışmayla yürüteceğiz.

Türk eğitim tarihine altın sayfalarla geçen unutulmaz büyük eğitimcilerimizin günlerinde TÖDMF. anma günleri düzenlerken O'nun gazetesi olan ÖĞRETMENLER GAZETESİ de ışığında aydınlanan Türk öğretmenine özlemi duyulan bu eğitimcilerimiz için özel sayılar yayınlamayı kararlaştırmıştır. Örneğin: Önceki sayılarımızda geniş yer verdiğimiz basında derin yankılar uyandıran «ANAMUR OLAYLARI» yazısı. Devrim tarihimizde kendine özgü yeri olan devrim şehidi KUBİLAY olayını tüm yönleriyle inceleyen sayımız. Ölüm gününde bir iki gazetenin dışında boy boy artis resimleri yayınlıyan gazetelerde Kubilay'la ilgili tek satıra raslamadığımız gibi suçlularını adetâ savunan yazılar o gün duyduğumuz üzüntüyü bir kat daha arttırmıştır. Yine bugün Türk Öğretmeni olarak daha derinden özlemini duyduğumuz büyük halkçı, devrimci, yapıcı Millî Eğitim Bakanlarımızdan Mustafa Necati özel sayımız da öğretmenlere kaynak olacak niteliktedir. Önümüzdeki TONGUÇ, YÜCEL, 17 NİSAN günlerinde de hazırlıyacağımız özel sayılar için gazetenize yazı ve resimlerle yardımcı olun.

Derneklerimize gönderilen gazeetlerin abone bedelleri halâ bazı yerlerden gelmemiştir. Derneklerin gazete abone bedellerinin hemen gönderilmesini, gazetelerin de özel dosyalarda saklanmasını diliyoruz.

Gazetemizin hemen her sayısında «Milliyetçi Öğretmenler» le ilgili yazılar yayınlanmaktadır. Bu sayımızdan itibaren Milliyetçilerin içyüzünü belgeleriyle yayınlanan yazı dizilerimizin ilgiyle izleneceğini umuyoruz. Bu sayılarımız da özel dosyalarda saklanmasında fayda vardır.

Öğretmen kırımının tüm hızıya sürüp gittiği şu günlerde 1967 yılının öğretmenler arasında yaprak dökümü yılı olmamasını yürekten dileriz.

Saygılarımızla.

ÖĞRETMENLER GAZETESİ

Öğretmenlikte Bölünmeler ve Açtığı Yaralar

Vehbi POLAT

Çoktandır yazmak istiyordum, usumu allak-bullak ve düşüncelerimi hallaç pamuğu gibi darma-dağınık eden bu konuyu. Fakat, kalemi her elime alışımda nereden başlıyacağımı, ne diyeceğimi, kimden kime dert yanacağımı kestiremiyordum. Sağduyunun kabul etmiyeceği bu sapıklık karşısında içim kanıyordu. Çok büyük bir üzüntü duyuyordum. Ve de çok sinirleniyordum.

Öyle ya... Hem aynı ulustan ol, aynı yurtta yaşa, aynı duyuş ve ülküde ol; ulusum, yurdum, ülküm de; çalış, çabala, öl, geber; sonra da neidüğü belirsiz nenlerle parçalan, guruplara ayrıl!.. Bu ne menem ulusçuluk, bu ne menem yurttaşlık, bu ne menem öğretmenliktir ki, yitirimiş kendi benliğini de, irdemiş görevdaşlarını, atıvermiş kendisini şaşkınlığın amaçsız boşluğuna?..

Öyle bir «Sam Yeli» esti ki bu kutsal görevin üstüne, bir anda kuruttu dalını-budağını da koparıverdi tüm bağlarını. Kuşku ile bakar oldu öğretmenler birbirlerine. «Menşe» ayırımı körüklendi, anasının-babasının ezilmişliklerini haykıran, köyü-köylüyü konu edinen öğretmenler «ideolojisi bozuktur» damgasıyla damgalanmak istendi.

Ne var ki, asıl ideolojisi bozuk olanların gücü yetmedi buna. Gün-ışığı gibi ortadaydı gerçekler. Seçim nutuklarında, parlâmentodaki çekişmelerde ve milliyetçiliğin temelinde hep bu gerçekler yaşıyordu. Fakat gel gör ki, bu gerçeği bir öğretmen savunmaya görsün!... Kıyametler kopuyordu. Çünkü bunu savunan öğretmen halk içinden çıkmış bir kişiydi. Çünkü bu öğretmen halk yararına çözüm bekliyen sorunların gerçek yüzünü anlatıyordu halkına. Çünkü bu öğretmenin oy toplama özlemi olmadığı için, oy çoğunluğunu baskısı altında bulunduranlardan da korkusu yoktu. Kişisel çıkarını da düşünmüyordu. Herkesin öğretmeniydi o. O, her yaşadığı gün, gücünün yettiği, usunun erdiği denli ulusuna yararlı olmanın çabası ve erdemi içerisindeydi. Birtakım çelişik ve düzenbaz tutumun karşısındaydı. Sorunları çözüm bekliyen halk katındaydı; ve aynı bunalımın buğun tusundaydı.

O'nun çabasıyla Anadolu'nun bozkırı göğeriyor; boynu buruk Anadolu köylüsü uyanıyordu. Atatürk'ün «efendisi» gerçek niteliğini buluyordu.

Ama, Atatürk'ün sayesinde ve birtakım vurguncu olanaklarla daha önceden uyanma fırsatını yakalamış olan kravatlı «efendiler» çok görüyorlardı bu eli nasırlı ve ayağı çarıklı gerçek efendilerin uyanışını.

Gelmiyordu dolambaçlı işlerine bu uyanış ve bu diriliş... Düşünülmüyordu ki, kimdi bunu yapan?... Kimdi bu dirilişin öncüsü?... Öğretmen. Başka kim olabilirdi, öğretmenden gayrı, bu yetikler arasında yaşıyan!.. Başka hangi aydın kişi dayanabiliyordu Anadolu köylüsünün yaşamındaki ölümcül koşullara?.. Kimdi o öğretmen? Nereden, hangi ülkeden gelmişti Anadolu'ya da, başı önünde, kuzu-kuzu yaşıyan (!) Anadolu köylüsünü uyartmağa, diriltmeğe baş koşmuştu?.. Türk öğretmeniydi bu öğretmen. Anadolunun bozkırından ve o bozkırda yaşıyanların bağrından kopup gelmişti. Ve o, kendi ülkesini onarıyor, kendi yurttaşlarını uyarıyor; kendi hakkını arıyor, unutulmuşluğunu haykırıyordu. Ve onun bu güçlü haykırışıyla tekmil Anadolu silkiniyor, uyanıyor, diriliyordu.

İşte bu güçlü haykırıştan korkanlar, onu sindirmeği, ezmeği koydular uslarına. Gün oldu, politikanın taaa göbeğinde oynatılar; gün oldu, politika yapıyor diye tepelemeğe, suçlamaya kalktılar.

Ve bu tutumda olanlar, öğretmeni, kişisel emellerine basamak ettiklerini sanıyor, fakat aldanıyorlardı. Bilmiyorlardı ki, Türk öğretmeni toplum yararını, her türlü kişisel ihtirasın üstünde tutmakta ve bu inançla çaba göstermektedir.

Bu aksoylu davranışı anlamıyanlar ve bu anlayıştan yoksun bulunanlar, bazan ondan yanaymış gibi gözüktüler, bazan da insafsızca yerdiler, irdediler.

Çok acıdır ki, bu dönek oyunla, kişiliği olmıyan bir çok görevdaşlarımızı da tuşa getirdiler, yendiler. Milliyetçiliğin en bilinçli, en güçlü yapısını bütünlüğünde yaşatan öğretmenleri «Milliyetçiler - Milliyetsizler» diye parçalamayı başardılar. Ben bu parçalamayı yapanları kendi vicdanlarıyla (varsa) başbaşa bırakarak bu şaşkınlığa düşen -malesef-öğretmenlik niteliğine sahip olan zavallılara sesleniyorum:

— Sizce milliyetçilik nedir? Bugünün Türkiye'sinde milliyetçi bir kişi hangi nitelikte olmalıdır? Kalın mercekli gözlüklerinizin gerisinden biteviye bârem çizelgesini inceleyip, artmasını beklediğiniz aylıklarınızın yanısıra azıcık da yurttaşlarınızın yoksulluğunu, sefaletini, insanca yaşamağa muhtaç olduklarını düşünüyor musunuz? Kendi çocuklarınız için eğitim olanakları ararken, öğretmeni olduğunuz nice yeterli, fakat yoksul bulunan öğrencilerinizin nasıl körelip gittiklerini dert-ettiniz mi hiç? Çoğunuz Atatürk'le gözünüzü açtınız, O'nun önderliğiyle Cumhuriyet öğretmeni oldunuz. Ve O'nun öldüğü gün saçınızı-başınızı yoldunuz «Atamızı kaybettik» diye...

Söyler misiniz bana, şimdi O'nun devrimlerine olan bağlılığınızın derecesi nedir? En büyük apartmanlardan sizin adınıza kiralanan lokallerinizde Atatürkçülüke ait hangi eserler vardır? Ve Atatürk'ün en büyük emeli olan demokrasiye deygin hangi eserleri okuyorsunuz.

Be hey, milliyetçilik kuklaları! Siz hangi yargılar sonucunda bu ulusun, hele de bu ulusun körpe dimağlarına şekil vermekte olan insanlarına-öğretmenlerine milliyetsiz damgasını vuruyorsunuz? Sizdeki milli duygunun kaynağı yüreğiniz mi, yoksa mideniz midir? Ama sizde yürek olsa birkaç çıkarcıya yardakçılık ederek görevdaşlarınızı lekelemeğe kalkışmaz ve bu kutsal görevin iğrenç birer yüz-karası olmazdınız. Bütün bir toplumu zehirlediniz, şaşkına döndürdünüz. Çocuklarını okula kaydettiren veliler, «Benim çocuğumu milliyetçi öğretmen mi okutacak, yoksa milliyetsiz öğretmen mi (!)» diye sormaktadır.

Bu acı gerçek sizi de üzüyor mu acaba? Nerde!... Bilirim ben sizi, sizin gibleri kıvanç bile duyarlar böylesi olaylardan. Çünkü hamurunuz yıkıcılık, bölücülük hamuruyla yoğrulmuştur sizin. Değilse, yaratmazdınız bu ortamı da, açmazdınız yüreğimizde zonklayan yaralar.

Bakın, ben bir öğretmen olarak, Türkiye Cumhuriyetine olan saldırıların acısını duyuyorum. Ulusumun bugünkü var-olşunu Türk kurtuluş çabasına bağlıyarak, bu çabanın devamı yolunda didiniyor, ta o tarihlerden beri sürüp gelen bağnazcıların yıkıcılığına karşı koyuyorum. Ya siz?.. Sizin dilediğinizi de öğrenebilir miyiz? Siz ne istiyorsunuz? Siz o kuş beyninizle ne sanıyorsunuz kendinizi?..

Bugün, uykularımızı kaçıran ve ulusal bütünlüğümüzü parçalama çabası göstermekte olan bir takım «aşırı akımlar» vardır. Bu akımları, dışarıdaki sömürücü ve yıkıcı emellerin kiralamış bulunduğu içerideki satılmışlar körüklemektedirler. Bu durum karşısında Türk öğretmenine düşen görev, tezelden birleşmek, yurt yüzeyinde bilinçli ve kararlı olarak örgütlenmek, Türk ulusuna sahip çıkarak onu bu akımlardan kurtarmaktı. Eğer bu birleşmeye ve bu örgütlenmeye yanaşmayan öğretmenler de bulunursa, -ki sanmıyorum- onlardan uzak laşmak, hele de bölünmek yerine, onlara yaklaşmak ve ikna etmek yolunu seçmek gerekirdi...

Ama siz o denli sapıttınız ki, bu aşırı akımlara ummadıkları ortamı, kolaylığı yarattınız. %60 ı okur-yaz olmıyan Türk ulusuna şirin görünme riyakârlığıyla «milliyetçilik» etiketi altında «gericilik, mukaddesatçılık, tarikatçılık, gericilik ve irtica...» gibi akımlara yem oldunuz. Daha da beteri, «komünizmle mücadele ediyoruz» diye bir curcunaya kapıldınız ki, bunun tam tersi olarak yaydınız komünizmi Türkiye'ye. 7 - 14 yaşlarındaki çocukları mız bile birbirlerine «komünist» diye lâkap takıyorlar...

Kısaca, siz gerçek görevinizi ikinci plâna atarak parti çekişmelerinde, kişisel çıkarlarınızı kolluyarak yancılık etmeğe kalkıştınız. Böylece bir bölünme yarattınız bu kutsal görev içerisinde. Sizin sapıklığınıza düşmeyen, sizin gibi uyduluk yapmıyan, öğretmenliği, Türkiye Cumhuriyetinin ve de Atatürk ilkelerinin en güçlü dayanağı sayan görevdaşlarınızı en iğrenç niteliklerle yalan yere suçladınız.

Bugün öğretmen adı altında toplananlarımızın sayısı, bazı ulusların barış zamanlarındaki silâhlı güclerinden daha da kabarıktır. Bu büyük gücün, hele de bu öğretmen gücünün Türk yurdu ve Türk ulusu için ne denli yararlı olacağını düşünmek gerekir. Yetişmekte olan kuşağın sorumlusu bizler olacağımıza göre, ilkin kendimizi ayarlamak zorundayız. Fakat bu ayarlamadan uzak bulunduğumuz ve gerçek gücümüzü yitirdiğimiz an «Ulusumuza yön ve şekil verme» borcumuzu da yerine getirmemiş olacağız.

Şuna inanmak gerekir ki, Türk öğretmeni bölünmedikçe, bu yurtta hiçbir aşırı akım iğrenç emeline ulaşamıyacak ve hiçbir iğrenç politika temel tutturamıyacaktır.

Dikkati çekerim ki, demokrasinin ve de Anayasa-

(Devamı S. 6 da)

Eğitimi Güç Çocukları İnceleme Tekniği

Numan Kartal

— II —

e) Bu kurul tarafından eğitim tarihimiz için esaslı ve geniş bir plânın etraflı araştırmalarla hazırlanması,

f) Yazılacak eğitim tarihinde olaylarla yetinilmiyerek, yorumların ve anlamlandırmaların yapılması,

g) Eğitim tarihimizin yazılmasının hazırlıklarında, örgütlemelerde Genel Kurmay Başkanlığına bağlı «Harp Tarihi Dairesi»nin çalışma ve tecrübelerinden geniş ölçüde yararlanılması,

h) İlerde daha geniş bir süre içinde Şeriye mahkemeleri evrakının ve eğitimle ilgili arşivlerimizdeki bütün evrakın ve yine eğitimle ilgili her çeşit bina, âlet, araç ve yayınların incelenerek geniş bir eğitim tarihinin hazırlanması gerektiği kanısına varılmıştır.

i) Açıklamalardan edinilen görüşle memleketimizde bir «Arşiv Enstitüsü»nün kısa zamanda kurulmasının büyük bir zorunluk olduğu anlaşılmış, bunun için Arşiv Müdürlüğünce hazaırlanacak bir proje ile Genel Merkeze başvurularak bu Enstitünün kurulmasına yardım sağlanması için Yönetim Kuruluna teklifte bulunulması kararlaştırılmıştır.

Bu şekilde hareket ile eğitilmiyen, hakkı verilip değeri, bilinmiyen toplumlardaki çocuklar ise insanlığın koruyucusu, kendilerinin sultanı olamazlar. Köprü altlarına atılmış çocuk durumuna döner, birer problem oluverirler. Gerçek yaşamda kurtarılmaya muhtaç böyle problem olmuş, sayıca, sanıldığından daha çok çocuk olup; bunlar ve bunların ortaya getirdikleri problem vakaları karşımızda canlı birer tablo olarak durmaktadır.

PROBLEM ÇOCUK VAKALARI

Çocuklar, kendilerine değer verildiği ölçüde birer çiçek olarak kalırlar ve ulusları ile tüm insanlığa yararlı olurlar. Kendilerine verilen değer düştükçe solan bir çiçeğe dönüp problem halini alırlar. Böyle problem olmuş çocuklar; günümüzde sayılamıyacak kadar çoktur. Konumuz problem olmuş çocukları incelemek olduğuna göre, bunu daha iyi anlamak için önce gerçek yaşamdan alınmış birkaç problem vakası örneği verip problemin ne olduğunu daha iyi anlamaya çalışalım.

ÖRNEK: 1 — 1956 yılında (K) ilinin (K) kazasının (B) köyünde, öğretmen, çocukları teneffüse bırakmıştı. Çocukların çırpınış ile bağırışları karşısında şaşıran öğretmen, derinden «Allah» dedi. Bunu duyan dördüncü sınıf öğrencilerinden (O) derhal kartondan bir boru yaptı ve ağzına alıp kırlara doğru var gücüyle «Allah» diye bağırmaya başladı.

Bu durum öğretmeni iyice şaşırttı. Acaba bunun nedeni neydi... Hoşa gitmeden doğan bir taklit mi, öğretmeni tenkit mi, fazla sevilmenin gereği olarak şımarmanın sonucu mu, yoksa öğretmene kızgınlıktan doğan öc alma duygusuyla yapılan saygısızca bir hareket mi... Öğretmen böyle düşüne dursun, (O), durmadan bağırıyor. Bir tik durumunu almışçasına (O), evde, kırda, herşeyde hep «Allah» diyor. Eli iş yaparken dili böyle söylüyor.

ÖRNEK: 2 — Aynı okuldan (H.İ.) isimli bir kız çocuğu geleni geçeni taşlıyor, onlara akla hayale gelmez küfürleri bir erkekten daha başarılı olarak yağdırıyor. Yalanı ise kendisine baştacı yapıyor. Okulunda uydurduğu bir yalan da şu: Öğretmen, beşinci sınıf öğrencilerinden (H), (G) isimli biri kız diğeri erkek iki öğrenciyi çalışkanlıklarından, terbiye ile temizliklerinden dolayı çok seviyor. (H. İ.) arkadaşlarına: «öğretmen (H), (G) çok seviyor. Onları okuldan çıkınca evlendirecek...» dedikodusunu yapıyor. (1).

Dedikodu öğretmenin kulağına geliyor. Dedikoduyu yapan (H.İ.) yi başöğretmen, odasına çağırıp sorguya çekiyor. Biraz terbiyevi öğütler verdikten sonra kızgınlıkla bir tokat da vuruyor. Tokadı yiyen öğrencinin ilk işi öğretmene ana - avrat küfürü yağdırmak oluyor. Bir kız çocuğunun küfürü öğretmene ağır geliyor. Bunun üzerine bir tokat daha vuruyor. Çocuk, küfürlerini tekrar edip kaçıyor. Önüne her gelene, keyfî olarak küfürleri yağdırmaya devam ediyor. Akla hayale gelmez yalanları sıralıyor, kendisiyle de övünüyor.

ÖRNEK: 3 — (K) isimli bir öğretmen adayı (K) ilinin (S) köyüne staja gönderiliyor. Dersler ilerledikten sonra (K), beşinci sınıfı bir yazılı yoklamaya tâbi tutuyor. Yoklama sırasında bedence gelişmiş bir kız çocuğu hüngür hüngür ağlamaya başlıyor. Sebebi kendisine sorulduğunda: «efendim, siz benimle ilgilenmiyorsunuz. Ben bu soruları yapamam» diyor.

Öğretmen şaşırıyor. İlgilendiğim çocuk yok ki, onu kıskansın diyor. Sorularına bakıyor, diğer öğrencilerden daha iyi yaptığını görüyor. Usuna bu kız bana aşık mı gibilerden bir soru geliyor. Oysa çocuk, yapılan bütün sınavlarda, öğretmenleriyle kendisiyle ilgilensin ilgilenmesin hep aynı yola baş vuruyor. Bunu gören öğretmen, usuna gelen sorunun yersizliğini anlıyarak seviniyor. Ancak çocuğun durumu zihnini kurcalayıp duruyor.

ÖRNEK: 4 — «Sokakta oynan (P) nin üzerine bir köpek havlıyarak hücum etmiştir. Fakat burnunun ucunu bile değdirmemiştir. Buna rağmen çocuk, ısırıldım diye feryat etmeye, bacağını ovmaya ve topallamaya başlar. Köpeğin sahibi çocuğun bir yalancı olduğunu söyler. «Köy ve Eğitim Der. Sayı: 56».

ÖRNEK: 5 — «Bir gün öğretmen sınıfa: «büyüyünce ne olmak istiyorsunuz?» sorusunu yazma ödevi olarak verir. O günlerde de şehirde «avare» filmi gösterilir. Bunu gören bir kız çocuğu, ödev kâğıdına bu sorunun karşılığı olarak şunları yazar: «Ben avare olmak istiyorum. Bunu olmak için okula gitmiyeceğim. Başkasına piyas yaparak saatini, taksisini çalacağım. Sokaklarda şarkılar söyliyeceğim. Bunu da yaptıktan sonra yanıma birkaç çocuk alarak onlara da avarelik öğreteceğim. Onlar ile arkadaş olup filimler çevireceğiz.» Köy ve Eğitim Der. Sayı: 45

ÖRNEK: 6 — [Bir sabah çocuk uyanır uyanmaz «hastayım» diyebilir. «Kalkmıyacağım yataktan». Bakarsınız gözleri canlı. Derecesini alırsınız: 37. Pek hastaya benzemiyor ama doğru sözlü çocuktur, yalan konuşmaz. Hastayım, diyorsa hasta olmalı. Doktoru çağırırsınız, birşey bulamaz. Ya da doktor çağırmakta acele etmez, çocuğu yatakta tutarsınız. Öyle geçer, okula gitme ihtimali kalmamıştır.

«Galiba iyileştim ben. Karnım da acıktı» diye kalkar yataktan. Verdiğiniz yemeği atıştırır. O zaman annelik kaygıları birden yerini şüpheye bırakır. «Yoksa, okula gitmemek için numara mı yaptı?» Dersiniz. Onu sıkıştırırsınız; zora gelince başlar ağlamaya. Anlaşıldı. Hastalık mastalık hepsi okula gitmemek için bahanedir.» Cumhuriyet Gazetesi. 4 Ocak 1962. Sayfa: 4, sütun 1 - 2 de «Yalandan hastayım diyen çocuğa nasıl davranmalıdır» başlıklı yazıdan.]

ÖRNEK: 7 — 1961 - 1962 ders yılında Gaziantep Ticaret Lisesi'nde öğretmenim. 2/B sınıfına ödev verdim. Konu: Reşat Nuri Güntekin'in «Çalı Kuşu» isimli eserinin özetlenmesi idi. Ödevleri toplıyacağım gün arka sıralardan bir öğrencim ağır ağır ayağa kalktı. Gözleri nemli ve yere bakıyordu. Bu, sınıfın çalışkan öğrencilerinden, Gaziantep Müzesi Müdüresinin akrabalarından Kadir Göğüş idi. İçini çekerek söylediği şu oldu:

— «Öğretmenim, bana birşey sormayın, beni severseniz sadece dinleyin.»

Gerisini getiremedi, yerine oturdu. Teneffüste ödevini yapmamanın, daha doğrusu yapamamanın üzüntüsü içinde birşeyler söylemek istedi, söyliyecek gücü kendisinde bulamadı, sadece elime defterinden kesilmiş bir kâğıt parçası sıkıştırarak uzaklaşıp gitti. Bunda şunlar yazılıydı:

«Şen olan çehremi görüpte sakın,
Sanma ki ruhum pek bahtiyardır.
Dudağımdan dökülen her kahkahanın,
İçinde bir yığın gözyaşı vardır.»

Hangi şarkının güftesidir bu, bilmiyorum. Ama asıl olan, bu şarkının sevimli, sevimli olduğu kadar da kederli öğrencimin derdini dile getirdiğidir.

Aynı öğrencim bundan sonra okuldan uzaklaşacak, şehrin ipe sapa gelmez takımıyla düşüp kalkacak ve ben de onu uygunsuz hareketlerde yakalama mutsuzluğuna ereceğim. İçki, kumar, sigara ve terbiyeye yakışşmayan sözler kullanma gibi kötü alışkanlıkları karşısında tekdir ve hattâ okul disiplin kuruluna vermeye kadar gidip öğrencimin şahsıma karşı da çirkin hareketleriyle yüzyüze kalacağım.

Bundan sonradır ki, onunla daha çok ilgilenmeye başladım. En sonunda kendisi için çalıştığımı öğrenen öğrencimin, elime sıkıştırdığı ikinci bir yazı ile karşılaştım. Bunda şu satırlar vardı:

«Öğretmenim,

Size karşı yaptığım çocukça hareket için özür dilerim.

Beni sigara içmek ve manasız lâf kullanmaktan dolayı idareye verdiniz. Ben ise bunu kinle intikam almak için sanmıştım. Yanılmışım. Meğer iyiliğim için idareye vermişsiniz. Ayrıca benden yakından ilgilendiğiniz için ve kötü hareketlerime mani olmaya çalıştığınız için teşekkür ederim. KADİR GÖĞÜŞ.»

Kadir, annesiz bir yavru. Babası, başka bir kadınla evlenmiş, oğlunu dünya nimetlerinden yoksun bırakmış bir baba. Ve Kadir de bu düzensiz ailenin zavallı bir çocuğu. Tabii yarınki toplumu meydana getirecek yüzbinlerce zavallı çocuklardan biri...

ÖRNEK: 8 — Gerçek yaşamda karşılaşılan bu olayların yanında yapılan incelemelerden de örnek verelim.

«Tıp Fakültesi Psikiyatri kliniğinde tertip edilen test, ilgi çekici sonuçlar verdi.

Okul sağlığı haftası münasebetiyle düzenlenen bir seminerde bin çocuktan sekizinin dâhi derecesinde zekâya sahip olduğu açıklanmıştır.

1000 çocuğa tatbik edilen zekâ testi neticesinde 88 inin geri zekâlı (debil), 105 inin geri zekâ ile orta zekâ arasında olduğu (hudutta), 375 inin orta zekâlı, 237 sinin normal zekâlı, 187 sinin üstün zekâlı, 8 inin ise dâhi derecesinde zekâya sahip bulunduğu tespit edilmiştir.

İstanbul Üniversitesi Tıp Fakültesi Psikiyatri Kliniğinde yapılan bir inceleme, çocuklardaki ruh bozukluğunun ve zekâ geriliğinin ana baba cahilliğinden ileriye geldiği hakikatini ortaya koymuştur.

(1) Kişiyi şaşırtıcı bir tesadüf, gerçekten 1965 yazında evlendiler.

(Devamı Gelecek Sayıda)

Basınımızda EĞİTİM

Oz Türkçe için savaş

Sami N. ÖZERDİM

Atatürk'ün bu ülkeye getirdiklerini tümüyle yok etmenin çok güç, hattâ olanaksız bir iş olduğunu sezen gericiler için, devrimleri parçalıyarak Atatürkçülüğü yıpratmak daha kolay bir yoldur. Bu yüzden, gimisi dil özleşmesine karşı gelir, kimisi demokrasiyi bahane ederek şapkayı, çarşafı savunur. Kimisi Arap harflerine yeniden izin verilmesini ister. Kimisi, Kubilây olayı gericilerinin savunmasını üzerine alır. Kimisi de Medenî Kanunun yetersizliğinden söz açar.

Son yıllarda dil özleşmesi sistemli bir biçimde saldırılara uğruyor. Hele, kendi işlerini bırakarak öz Türkçeyi önlemeye çalışan —bu konuda hiçbir bilgisi olmayan— gönüllüler var ki, ne dediklerini, ne yaptıklarını bilmeden bir kör döğüşü içinde kendi dillerini yıkma çabasındadırlar. Belki devlet dilini, okul dilini Osmanlıcaya çevirmeyi —bir süre olsun— başarabileceklerdir; daha doğrusu böyle sanıyorlar. Ama, dilin özleşmesi, birkaç kişinin ortaya attığı bir antezi değildir. Yüz yıldan bu yana, çeşitli konaklardan geçerek bugünkü duruma gelmiş bir zorunluktur. Türkleşme, kendine dönme hareketidir. Divan ozanlarını anlamak için koca man sözlükleri devirmek gerekirken, Yunus Emre'nin öz Türkçe sözcüklerini anlamaya, bunları yeni dile sokmaya neden bu denli kızarlar, bilinmez?

HALE BAKIN!...

Büyük bir kentimizin il genel meclisinde, valilik raporunda geçen: «Akçalı yıl, örgüt, ilkel» gibi sözcüklere karşı bir üye ayaklanmış. Bunları duydukça «öğüresi geliyormuş». Bu üyenin «akça», «yıl», «örgü», «ilk» gibi Türkçe sözcük ya da kökleri bilmemesi düşünülebilir mi? Halk «akça» der paraya; «malî sene» yerine «akçalı yıl» demekteki sakınca nedir? Neden «iptidaî» güzeldir de «ilkel» çirkin, ya da uydurma? «Öğürme» sözcüğünü ağzına alabilen üyenin «örgü» den gelme «örgüt» ten neden midesi bulanıyor? Bunlara yanıt veremiyeceği için: «Moskof oyunu» deyip çıkıyor. Ama, suç kendisinde değil! Bir profesör çıkar da, başka milletlerin dil işine karışmadıkları halde bizde —ne hikmetse— dili karıştırdıklarını yazar, buna da bilim denirse; bir «edebiyat hocası» kurduğu derneğe «cemiyet» adını verir, «dernek» sözünü bile küçümserse; üstelik dilimize girmiş Arapça — Farsça sözcüklerin «fethedilmiş» ülkeler gibi «kılıç hakkı» olduğu savı ile mantık canbazlıkları yaparsa, bu işler üzerinde bilgisi olmayan bir genel meclis üyesi de onların dediklerini yeniliyecektir elbette.. Dilimizi egemenliği altına almış olan yabancı sözcük ve kuralları «kılıç hakkı» saymak, bir «edebiyat hocası» için mantık gereğidir de; kültür köleliğinden kurtulmak için girişilen dil temizleme çabasından söz açmak komünistliktir! «Ulemamızın» ne durumda olduklarını bu sözlerinden anlıyabilirsiniz.

Aslında sorun ,dili yüzünden okunmaz hale gelen, bundan sonra —hele kabuğuna kapanmış bir yazın olarak— ancak yazın tarihçilerinin inceleme sınırında kalacak olan bir «edebiyat» ın kurtarılması; Atatürk devrimiyle tarihe karışmış olan bir dönemin yeniden diriltilmesi çabasıdır. «Osmanlıca»nın dil olmadığını Şemsettin Sami isbatlayalı nerdeyse yüzyıl olacak! (1) Şemsettin Sami de mi Moskof oyununa getirilmişti? Bilimsel yönden özleşmeye karşı çıkmaları çaresizliklerini göstermekten başka bir işe yaramıyor. Bugün öz Türkçe, gazete diline değin geçmiştir; şiir, roman, öykü, deneme, hattâ bilim yapıtı öz Türkçe ile yazılıyor. Acaba, yasalarla roman dili değiştirilebilir mi? «Edebiyat hocası»nın, durmadan dinlenmeden öz Türkçecileri hükümete «Jurnal» etmesinin yararı olabilir mi? Türkiye'de Osmanlıcacıların diktatörlüğü kurulsa bile özleşme durdurulabilir mi? Kaldı ki, düşüncelerin yayılmasına engel olunamayan bir demokratik düzende istiyen istediği sözcükleri kullanabilir.

Dil devrimi yalnız bizde yapılmış değildir. Bizim talihsizliğimiz, olsa olsa, dil özleştirmesinde geç kalmış oluşumuzdur; Macarlar bu işi geçen yüzyılda tamamladılar. (2) O zaman, Komünist Rusya yoktu, Macar özleştirmecilerini komünistlikle suçlayamadılar, ama yine de oldukça ağır saldırılar yapıldı öz dilcilere.. Dil özleşmesini bize özgü bir komünist taktiği sayan profesörlerin aynı çizgi üzerinde zehirli sözler döken «edebiyat hocaları»nın Alman ve Macar dil devrimlerinden haberli olmamaları olanaksızdır; bu, onların profesörlüklerine, «hocalıklarına» yakışmaz. Ama, bunları bilmezlikten gelmeleri de bilim dürüstlüğüne yaraşmaz.

Bu işte, ne genel meclis üyesini, ne de bütün kültürlü tek yanlı bir iki gazeteye bağlı devlet memurunu kınamıyorum. Kınadığım «ulemamız» dır. Ne çekiyorsak onlardan çekiyoruz. Ama, bütün sövgülere göğüs gererek dilimizi kurtarmaya çalışacağız. Yabancı kültürü, yabancı etkisi karşısında ayağa kalkan öz milliyetçilik bilinci; Atatürk'ün yabancı yayılmasına karşı kırk yıl önce giriştiği savaştan almaktadır gücünü, esinini.. Milliyetçilik yüzyılında bu akımı durdurmak olanak dışındadır.

(1) «Ya bu lisan ne lisanıdır. Nerede söyleniyor? Kimler istimal ediyorlar? Sırf sunî bir lisandır.» (1897. Daha önce, 1880'de Hafta dergisinde de, istediğimiz zaman yabancı sözcükleri dilimizden atıp Türkçeyi temizleyebileceğimizi yazmıştır. Bakınız: Agâh Sırrı Levend'e, «Türk Dilinde Gelişme ve Sadeleşme evreleri», 2. basım. Ankara 1960 Türk Dil Kurumu, S. 133 ve 220.)

(2) Vilmos Tolnai, 1929'da Budapeşte'de Macar Bilimler Akademisi'nce bastırılmış olan «Dil Yenileşmesi» adlı kitabında dilin yenileşmesi konusunda şunları söylüyor: «... bütün ulusu etklileyen bir harekettir. Ulustaki büyük gelişmenin ve yenileşemnin biricik neden ve aracıdır. Macar dili 18. yüzyıl ortasında, 19. yüzyılın ortalarında olduğundan ne denli başka ise; ulus da politika, toplum, ahlâk ve bilgi yönlerinden o denli başka idi.»

İnsan Yetiştirmek

Mahmut MAKAL

İlkokulda beş yıl dirsek çürüten çocuklarımızın elindeş beş yıldan sonra neden okur-yazarlıktan başka bir şey kalmıyor? Neden okullarda seviye günden güne düşmektedir? Her şeyde olduğu gibi herhalde bunun da sırrı yok, nedeni vardır.

Köküne inecek olursak, çocuklara öğretilmesi gereken konuları kapsayan müfredat programı karmakarışıktır. Ne hikmetse, oraya sıralanan konular çoğunlukla hayatta işe yaramayacak çeşitten konulardır. Bu yüzden de çocukların ilgisini çekmez. Zorla ezberletilmeye çalışıldığı için unutulması da kolay olmaktadır ayrıca. Bunların kısa zamanda ayıklanması, bu topraklar üstünde bir baltaya sap olmak için yetişen çocuğun işine yarayacak konuların müfredata alınması gerekir. Yıllardır çırpındığımız halde işin yetkilisi kesilenlere lâf anlatamıyoruz. Bu işe yaramaz konularla çocukların emeklerinin boşa gittiği, işin içinde olan bir çok eğitimci tarafından çoktan saptanmıştır ama ipin ucu ötekilerin elinde olduğundan bu yararsız gidiş durdurulamamaktadır. Ünlü Haşim Paşanın «Okullar ve öğretmenler olmasa iyi Eğitim Bakanlığı yaparım» dediğinden de ileri giderek, şimdikiler okulların varlığını yokluğunu bile hesaba katmadan yürüyorlar. Var mı okullara gerici gazete yollamak, var mı öğretmenleri parça parça bölüp birbirine düşürmek, var mı eğitim sorunlarıyla özden ilgilenen öğretmenleri tedirgin etmek... Onların işi gücü bu. Bundan dolayı sıra gelmez programdaki işe yaramaz konuların ayıklanmasına, bundan dolayı bu ayıklamayı yapmamayı yeğ tutarlar. Aksine bizim gerçeklerimizle bağdaşmayan program taslağını uygulamaya çalışanları da bundan dolayıdır.

Bu böyleyken, bu yetmiyormuş gibi, öğretmenler yönünden de iş karışmış, tozdan dumandan ferman okunmaz olmuştur. Son yıllarda İş ve İşçi Bulma Kurumuyla işbirliği etmişçesine önüne geleni bu mesleğe doldurmuşlardır. O aksak programın böylece uygulanmasında da aksama başlamıştır. Vaktiyle Köy Enstitüsü mezunlarını yetersiz bulup da essah öğretmen sevdasına düşmüş olan ve o sıralarda Mustafa Necati ile yarışa kalkışan Tevfik İleri mezarından çıkıp baksa, ektiği tohumların böyle meyve verdiğini görse, eminim o bile beğenmezdi sonucu...

BU NASIL YÖNETMELİK?

İş program ve öğretmen sorunlarının çıkmaza girmesiyle kalmamış, başımıza bir de yönetmelik derdi çıkmıştı. Bu öyle bir dert ki, iki yıl sonra ilk okulu bitiren öğrencilerin çoğu okuma-yazmayı bile zor kıvıracakları gibi, milyonlarca ilkokul öğrencisirencisi üçüncü sınıftan dönecek, okumaktan vaz geçmek, pay alamamak durumuna düşecektir. Çünkü işgüzarlık olsun diye ve biraz da yabancı baskısıyla, ilkokulların birinci ve ikinci sınıflarında kalmayı kaldıran yönetmelik çoktan yürürlüğe konmuştur. Üçüncü sınıfadek doğrudan doğruya hiç bir şey bilmese de varıp dayanacak çocuk. Orada bir baraj var. Dördüncü sınıfa geçecek seviyeye gelememişse, orada kalacak ve geri dönecek. Bundan sonra ona okumaktan pay yoktur. Anayasa gereğince kendilerine tanınmış olan eğitim eşitliğinden yaralanma haklarının ayaklar altına alınması bir yana, bozuk programın, bozuk yönetmeliğin ve yerine göre yetersiz, bu işe göre yetiştirilmemiş öğretmenin cezasını milyonlarca çocuk çekecektir. Hayatta bütün yolların onlar için yoktan yere tıkandığı bir gerçektir. Bu tutumun, eğitim ilkeleriyle, insan haklarıyla, yürürlükteki yasalarımızla bağdaşır bir yanı olmadığı halde, bunun çağdaş bir görüşe göre böyle yapıldığı demeç üstüne demeç vermektedirler. Geçtiğimiz öğretim yılında birden ikinci sınıfa ve ikiden üçüncü sınıfa doğrudan doğruya atlama yapılması üzerine bütün yurtta bir şaşkınlık olmuşsa da henüz işin rezaleti büsbütün meydana çıkmamıştır. Bu öğretim yılının sonunda meydana çıkmamıştır. Bu öğretim yılının sonunda takılıp geriye döndüğü zaman ana-baba, eğitken ve yurttaş olarak sıcak başımıza geçmiş olacaktır. Ama, korkarım ki o zamanadek tavşan da karşı yamaca geçmiş ve epiyce ilerlemiş olacaktır.

YENİ PROGRAM TASLAĞI

Bir yönetmeliği bile yaparken ağzına yüzüne bulaştırıp ne yurt gerçeklerini, ne bilimsel esasları gözetemiyenler, üstüne üstünlük bambaşka bir ortam isteyen, örneğin hepsi eğitimden geçmiş yurttaş, belli bir kültür ortamı isteyen, bizim gibi az gelişmiş bir ülkenin çocuklarına uygun olmayan yeni program taslağını da uygulamaya kalktılar kendi kendilerini gülünç duruma düşürdüler. Şöyleki: Program taslağı bu öğretim yılında daha çok okulda uygulanacaktı geriye dönü şyapıldı. Çünkü sökmediği anlaşıldı. Ama bir kısım okullarımızda, çocukları sözde serbestlik içinde yetiştirmeye çalışmaktayız. Veliler yaka silkmekte, bu taslağın uygulandığı okulardan çocukarını almaya kalkışmaktadır. Bütün çocukarın alınmak istenmesi karşısında, nakil yönetmeliğini çiğneyerek çocukları vermeyen okullar saptadık. İsterlerse bütün rezaletini örnekleriyle açıklarız ilgililere...

İki formalık bir ilkokul yönetmeliğinin yapı öğrenciler toptan sınıf geçer» diyen yönetmeliğe göre sınıf geçme işlemleri yapıldı geçen öğretim yılında. Ama iş gene çıkmazda. Çünkü hiç okula

(Devamı S. 6 da)

Ruh Hastalıklarının artması problemi

Prof. Dr. Rasim ADASAL

Plâton'un «Mûcizeler mûcizesi», Pliny'nin «Ufak Dünya Modeli - Microcosmos» dediği insan eski inançlara göre tanrının kendi vasıflarından olarak ona bağışladığı birçok değerler ve bu arada parlak ruhsal fakülteler ile donatılı olarak yaratılmış ve başlangıçta her çeşit sakatlıklardan ve ıstıraplardan uzak bir şekilde bir süre cennet bahçelerinde mutlu bir hayat yaşamış; ancak şeytanın telkinleri ile ihtiraslara kapılmak yüzünden işlediği günah dolayısıyla bu mutluluktan yoksun olduğu gibi, her çeşit manevî acıları ondan sonraki kuşaklara da aktarmıştır. Nitekim uzun müddet insanlık ruh hastalığını kişinin işlediği günahtan ileri gelme vicdan sıkıntısına, tanrısal cezalandırmalara, kötü ruhlar ve cinler tarafından ruhun kapsanmasına bağlanmış ve bunların dışa atılması için birçok biçare ruh hastaları tedavi ismi altında işkenceli muamelelere tâbi tutulmuştur.

Schakespeare'in «Kral Lear» eserinde anlattığı Bedlan dilencileri sokaklarda vahşî hayvanlar veya insan dışı yaratıklar olarak para ile teşhir edilen akıl hastalarıdır. Gerçi Hypocrat'tan büyük Türk Hekimi İbni Sina'ya uzanmak üzere arada bir bazı derin görünüşlü ve hümanist hekimler ruh hastalarının çeşitli manevî çatışmalara ve çevresel etkenlere bağlı olduklarını görmüşler ve bunlara göre psikolojik tedaviler yani psikoterapiler yapmışlar; ve başta islâm müesseseleri olmak üzere bazı hıristiyan manastırları da bunlarla ilgilenmişlerdir. Lâkin asırlarca insanlık toplumlarından ayrılmış bulunan bu hastaları tımarhane bodrumlarından ve ayak bileklerindeki zincirlerinden kurtarma ve yerüstü aydınlık servislere çıkarma hareketi ilk defa Fransa'da şöhretli ruh hekimi Pinel'in aydınlatmaları ve şahsî teşebbüsü ile başlamış; ve hattâ büyük ihtilâl hükümetine başını karşılık göstermek üzere bütün bu biçarelerin ayak bileklerindeki zincirleri kırmıştır.

Bunu canlandıran tablonun tarihî değeri vardır. Bu hareket dünyanın her tarafına hızla yayılmak suretiyle akıl hastaları ve hastaneleri için reform ifade eden yeni insanî kanunlar çıkarılmıştır. Türkiye'de ancak 1927'de büyük hoca Mashar Osman, Refik Saydam hükümetinden tapusunu aldığı Bakırköy civarındaki geniş topraklı Reşadiye Kışlasına bizzat Toptaşı tımarhanesinin hastalarını nakletmiş; ve bugün modern psikiyatri anlamı ile memleketimize büyük hizmetlerde bulunan ve 3000 den fazla hasta barındıran Bakırköy Akıl ve Sinir Hastalıkları Hastanesini kurmuştur.

FOBİDEN KURTULUŞ

Bir zamanlar insanların en çok korktukları ve hastalarını şehirlerden uzak yüksek duvarlı tımarhanelerde kapattıkları ruh hastaları dünyanın her tarafında en çok konuşulan ve yazılan ve ilgili polikliniklere artık çekinmeyerek başvurulan olağan bir dert niteliğini almış bulunmaktadır. Artık memleketimizde de delilik yerine «Psikoz» terimini halk bile kullanmakta ve verem hastalığının tedavi edilebilen bir hastalık mahiyetini almasından sonra, tüberküloz olma fobisinin çok azalması gibi, ruh hastalarından çoğunun da eski zamanlara kıyasla akıl hastaneleri dışında iyi edilebilmeleri itibariyle «Deli olmak fobisi» günden güne azalmaktadır. Frengi deliliği, vitaminsizliklere ve ırsî etkenlere bağlı bazı akıl hastalıkları çok azalmış bulunmakla beraber, şizoreni (erken bunama) nevinden diğer bazı psikozlar ise birkaç misli nisbetinde olmak üzere bütün dünyada olduğu gibi günden güne memleketimizde de artmaktadır. Bunun en objektif ölçüsü klinik ve poliklinik istatistiklerimizdir.

1957 Milletlerarası Psikiyatri Kongresinde Ankara ve İstanbul Tıp Fakülteleri kliniklerinin bir tebliğinde ruh hastalıkları arasında şizofreni oranı yüzde 12-20 arasında iken, yeni istatistiklerimiz bunun en aşağı iki misline çıktığını göstermektedir. Reaktif psikozlar ismi altında toplanan ve daha ziyade modern toplum hayatının yarattığı çeşitli zorlara ve heyecan travmalarına bağlı olan ruhi bozukluklarla, her yaşta görülen nevrozlar ve bu arada gençlik çağı psikolojik ve karakteriel krizleri alabildiğine artmaktadır. Bir müddet önce Bakırköy Akıl ve Sinir Hastalıkları Hastanesi Başhekimi Faruk Bayülkem'in Türkiye'de de sinir hastalıklarının yüzde 30 nisbetinde olduğu yolundaki beyanları bir gerçektir. Bir akıl hastanesi istatistiği dışına çıkıldığı takdirde birçok vatandaşları hekimden hekime koşturan ve en hücra köy kadınlarında bile fazlası ile görülen çeşitli nevrozlular da kaale alındığı takdirde bu oranın yükselmesi gerekir. Bunları ayakta takip etmek ve hattâ dünyanın birçok yerlerinde yeni açılmakta olan gündüz hastanelerinde tedavi etmek bir dereceye kadar mümkün olduğu halde, psikozlu hastaların çoğu mutlaka özel servislere ve bakımlara muhtaçtırlar. İşte bugün memleketimizde son derece önemli bir medikososyal problem olarak bu gün geçtikçe artmakta olan ruh hastaları nisbetinde yatak adedinin ve psikiyatri kliniklerinin henüz çok az olmasıdır.

HASTANELER AZ

Memleketteki üç akıl hastanesine (Bakırköy, Manisa, Elâzığ) ve daha ziyade 3-4 fakülte psikiyatri kliniğine ve daha ziyade asker hasta yatıran Gülhane psikiyatri kliniğine ait yatak toplamı 5000'i bile güç doldurabilir. 3000'den fazla yatağı

(Devamı S. 6 da)

DALGACILIK

Dursun AKÇAM

İmparatorluk yıllarının «ikmal deposu», «cennet ve yeşillikler diyarı» Anadolu, Cumhuriyetimizin son yıllarına doğru anlaşıldı ki «cahil köylü, yoksul köylü, aç köylü» dolu. Fakat sorunları ciddiye alınmadı onun, burjuva sınıfının tekelinde biçimselleşen Atatürk Devrimleriyse köylünün kapısını çalmadı, kuru nutuk parçaları estirildi arada bir. Derken Köy Enstitüleri açıldı. Tam yararlı olacakları sırada, çok partili demokrasiciliğimiz çıkageldi. Köy Enstitüleri kapatıldı. Vergi ve asker deposu Anadolu'da yeni bir depo daha keşfedildi: OY DEPOSU. Bu depoyu kullanmak artık jandarma ve tahsildarın harcı değildi. Yeni bir tahdirdar (oy toplayıcı) tipi çıktı ortaya: Politikacı. Oyların toplanması, para ve askerin toplanmasına benzemiyordu.

TRT'nin TELLERİ

Her sabah saat yedide «Köye Haber» diye bir bülten okunur radyodan. Dinliyenlerin çok değil iki üç haber sonra «Lâhavle» çekerek düğmeyi kapatacaklarını sanıyorum. «Köye Haber» adına eski Vatan Cephesi edebiyatı içinde bir imam, muhtar, öğretmen üçlüsü tutturulmuş gidiyor. Bu ahbap çavuşlar kalkındırmadık köy bırakmadılar. Gün olmaz ki bunların önderliğinde birkaç köyün okulu yapılmasın, suyu getirilmesin, köprüsü çatılmasın! Meğer ne kolayı varmış bu işin de yıllar yılı boşuna yatarlarmış bu ahbap çavuşlar. 1965 istatistiğine göre her üç köyden birinde okul yok. Yapılan işin hızına bakılırsa bu noksan okulların çoktan tamamlanması gerekirdi. Hani mübalâğanın da bir ölçüsü, biçisi olur. Başkaca dişe dokunur bir haber bulamazsınız. Yani demek istenir ki, ey köylüler, bakın örnek alın da siz de okulunuzu, yolunuzu böyle yapın. Yapsınlar yapıyorlarsa istemiyenin gözü çıksın.

ADAM GİBİ HABER

Köy okulu yapımını köylüye haber vereceğimize, köylünün şehirde yaptıklarını verirsek daha ilginç olmaz mı? Örneğin gökdelen yapılardan, hanlardan, konforlu apartmanlardan... 21 katlı, 350 yataklı beher yatağı geceliğine 200 liradan 360 liraya ücretli, 200 kişilik yüzme havuzlu, 500 kişilik ziyafet salonlu, ROOF girll'li, GOOD girll'li, gece kulüplü, kahveci güzelli, teleksli, garajlı, 79 milyonluk otellerden haber verilmeli ki köylü de anlasın medeniyetimizin derecesini! 79 milyonun nemene para olduğunu bilmez belki onlar. Amma bu parayla en azından 3.500 köye okul yapılabileceği söylenirse anlarlar. Zati köye haberin bir amacı da bu değil mi, onların anlıyacağı biçimde vermek? Hele bu yapının işçiliğini çimento kâğıtlarında yatarak, soğan ekmekle köylü vatandaşların yaptıklarını söylersek onları daha çok memnun etmiş oluruz. Ancak, iki aylık kazançlarını da verseler bu otelde bir gece dahi yatamıyacakları söylenemez elbet de! Daha başka ilginç haberler de verilebilir şehirlerden, 10000 liralık geceliklerden, Efes Otelindeki mini etek defilelerinden, maması Avrupa'dan gelen hizmetçili, özel doktorlu köpeklerden söz açılabilir.

Köyden haber de verilebilir köylüye. Ekilen, biçilen toprakların çiftçi aileleri arasındaki dağılımı öğretilir. Hiç toprağı olmıyanlarla, birer dilim toprakta karınlarını doyuramıyan köylülerin sayıları söylenir. Toprağı, insanı ile ağaların olan köyler, büyük çiftlikler, çiftliklerde çalışan yarıcı, ortakçılar ilgilendirmez mi köylüleri dersiniz? Köylerinden dünyanın dört bir yanına göç edenlerin, yadellerde ölenlerin öyküleri, yurt ekonomisine yarar sağlıyan markları, dolarları, sterlin, frankları anlatılamaz mı? Ürünlerin değerlendirilmesi, bu değere değer katan fedakâr faizcilerimiz, toptancı perakendecilerimiz, komisyoncularımız Musa Emmiye bir güzel söyletilemez mi? İmam, öğretmen, muhtar, yine yapsınlar okullarını...

KALKINDIRMA KERVANLARI

Bakarsınız zaman zaman bir kısım aklı evvel okumuşlarımız bir «köy kalkındırma» havası yaratırlar. Nutuklu sadakalı kampanyalar açarlar. Hop! diye kalkındıracaklar sanırsınız. Kendini kalkındıramıyanlar da katılırlar bu kervana! Başlar Atatürklü, devrimli nutuklar:

— Gençler köylere gitmeli, devrimleri anlatmalı!.

— Liseyi bitirenler, üniversiteyi bitirenler köyde öğretmenlik yapmalı bir yıl.

— Köy okullarına yardım edilmeli, defter kalem, gönye, pergel gönderilmeli!

— Köylüye kitap, gazete gönderilmeli, kitaplıklar kurulmalı!

Değil mi yaani! Hani 27 Mayıs olaylarında da kentlerin köşe-bucağına «Köylüye Gazete» için çöp kutuları konmuştu! Evde dip-köşede birikmiş işe yaramaz ne denli kitap denen nesne varsa gönderilmişti de köylerin kahvelerinde kitaplıklar açılmıştı. Yurttaşlarımız kalkındılar yeterlik. Şimdi kitaplıkların yerinde yeller esiyor. Kitaplar da bakkalların hizmetinde görevlerine devam ediyorlar.

Bir de şöyle böyle deriz, bu kervanlara en güzel katılan yine de U.S.A. markalı Amerikan konserve kutuları olmuştur!

Uzatmayalım. Bu örnekler gösteriyor ki ezelinden beri köylünün sorunları ciddiye alınmıyor, onlar ciklet çiğner gibi bir çeşit eğlencelik sayılıyor. Köylüyse oynanan oyunların sınıfının bilincinde değildir. Onları bilinçlendirmekse tehlikeli fikirler sayılıyor, «köylü cahildir, anlamaz bu gibi konuları» deniliyor. Ama oy toplamaya gelince onlar her şeyi iyi bilen, tehlikeliyi, tehlikesizi ayırt eden «tek millî irade» oluyor. Millî iradeninse hali ortada.

Yetsin artık bu numaralar!

(AKŞAM'dan)

Türkiye Öğretmen Dernekleri Millî Federasyonu Genel Başkanı Hayrettin Uysal'ın Bütçe-Plân Komisyonundaki Konuşması

(Baştarafı S. 1 de)

zun faydasına olmıyan bir yönde yürümektedir.

Değerli arkadaşlarım,

Okumaz - yazmazlıkla savaş konusu, siyasal çıkarların kurbanı olarak üzerine gidilmekten korkulan bir konu olmuştur.

UTANILACAK BİR TABLO

Okumaz - yazmazlarımız 1930 da nüfusumuzun % 80,8 idi. Bu oran 1940 sayımında % 77,6 ya düşmüş, yani bir 10 yıllık sürede okumaz - yazmazlarımızdan % 3,2 kadarı okur - yazarların arasına katılmış. Ve böylece 1940 da okur - yazar sayısı % 22,4, olmuş. 1950 de okumaz - yazmaz sayısı nüfusumuzun % 66,4 dür. Bu 10 yıllık sürede ise, okumaz - yazmazlarımızdan % 11,2 kadarı okur - yazar olmuş, böylece Türkiye'de Okur - yazar sayısı nüfusun % 33,6 oranını tutmuştur. En yüksek gelişim hızı bu 10 yıllık süreded dir. Çünkü, bu devrede Köy Enstitüleri hareketi ve eğitim seferberliği vardır. 1960 da okumaz - yazmazlarımızın oranı ancak, nüfusun % 59,9 una düşürülebilmiştir. Bu 10 yıllık devrede ise görülüyor ki, okumaz - yazmazlardan ancak % 6,5 okur - yazarlar arasına katılıyor. Bu devrede önceki devreye nazaran bir gerileme vardır. 1965 nüfus sayımından aldığımız rakamlara dayalı olarak yaptığımız bir örnekleme de göstermiştir ki, bugün durumumuz daha iyi değildir. Bugün nüfusumuzun % 59,7 si hâlâ okumaz - yazmaz durumundadır.

Bu hız devam ederse bütün nüfusun okur - yazar olması ancak 2055 yılında sağlanabilir. 1963 yılında yapılan bir inceleme göstermiştir ki, 12 ve daha yukarı yaşta okumaz - yazmazların sayısı 8.850.000 dir. Bütün faktörler (nüfus artışı, ölüm v.b.) katılsa bile bu miktar 1977 de 17.200.000 olacaktır. Sadece ilköğretim yoluyla ve % 100 mezun vermek şartı ile 1977 de okur - yazar oranımız % 54 e çıkabilecektir.

Görülüyor ki, okur-yazar oranı utanılacak derecede düşüktür. Buna bir çare bulmak lâzımdır. Hattâ bazı illerde okumaz-yazmaz oranı % 90 a yaklaşmaktadır. Birkaç il için örnek vermek istiyorum:

Okur-yazar sayısı İstanbul'da % 73,4; Aydın'da % 43,4; Diyarbakır'da % 19,9; Adıyaman'da % 13,9; Hakkâri'de % 11,5 dir.

Değerli arkadaşlarım:

Türkiye'de beş yıllık öğrenim görenlerin oranı nüfusu % 15,2 dir. Sekiz yıllık öğrenim görenler % 1,9; onbir yıllık öğrenim görenler ise nüfusun % 1 inden azdır. Üniversite ve yüksek okul öğrenimi görenlerin oranı ise yüzde yarımdan biraz fazla olarak tesbit edilmiştir.

Türkiye'nin acı-acı düşünülmesi lâzım gelen en büyük sorunu budur. Millî Eğitim politikamızın tercihi nedir? Şu uygulanan politika halkçı, toplumu kavrayıcı, insan unsurunu değerlendiren, milyonlarca zekâyı gün ışığına çıkaran bir politika mıdır? Bu politikanın bugün tutar yeri var mıdır? Bilim, teknik, akademik, siyasal bütün kadrolara nüfusun % 18,6 tutarındaki diplomalılardan akış sağlıyabilmek durumunda olan bir memlekette nasıl bir kalkınma yapılabilir. % 80 civarında bir nüfusun zekâsı, yalnızca oy için müracat edilen bir unsur olursa, bu milyonlarca Anayasa hakkı olan eğitimin fırsat ve imkânı işlemez kalır ve daha yıllarca Türkiye'nin kaderi değişmez.. Seleksiyonunu % 18 civarındaki bir okumuş kesiminden yapmak zorunda kalan bir toplum geri kalmışlıktan kolay - kolay kurtulamıyacağı gibi medeniyetçi çizgideki ekonomik ve sosyal gelişimin gereği olan reformları da kolay kolay yapamaz.

Değerli arkadaşlarım,

Eğitim politikamızdaki bir başka sorunumuz da şudur:

Araştırmalar göstermiştir ki, okul ve eğitim imkânları Batıdaki illerimize nazaran Doğudaki illerimizde daha çok yetersizdir. En çok imkân sağlıyan iller, Kuzey—Batı bölgemizdeki illerimizdir. Güney—doğu bölgesinde bulunan illerimizde ise eğitim imkânları çok yetersizdir.

Bugün 35.537 köyün ki, bunlar muhtarlıktır. Üçte biri okulsuzdur. Ayrıca küçük konak noktaları sayılan mezra, kom ve mahalleler olmak üzere okulsuz yer sayısının 18 bin civarında olduğu bir gerçektir. İlkokul çağındaki çocukların yalnız 11 yaşına kadar olanlarından üçte ikisi okula gitmektedir. 15 yaşına kadar olanlarla birlikte okul dışı çocuk sayısı 2 milyon civarındadır.

Ortaokul çağındaki çocuklarımızdan ancak 1/8 i okula kavuşmuştur. Lise çağındakilerin 1/14 okula girebildiği anlaşılmaktadır.

Köy ilkokullarında iki erkek öğrenciye karşılık 1 kız öğrenci okula devam etmektedir.

Ortaokullara giren her öğrenciye karşılık iki öğrenci okulu terk etmektedir.

Bütün bunlar Türkiye'deki yetersiz eğitim politikasının ve bölgesel dengesizliklerin sonucudur.

Görülüyor ki, bütün bunlar modern bir devlet anlayışı ile bağdaşmıyacak hususlardır. İnsan gücü kaybı korkunç derecede ortadadır.

Hiç şüphesiz, okul inşaatlarını belli bir ağırlıkla imkânlardan uzak kalmış bölgelere yöneltmek lâzımdır. Okul çağındaki çocuklara ilk, orta, teknik ve meslek eğitimi verecek imkânlar temin etmelidir.

— Öğretmen yetiştirme politikamız yanlış bir yolda hâlâ sürüklenmektedir. Öğretmen okullarımızın yedi yıla çıkarılması ile meselenin çözüleceğini sanmak, yanlış bir düşüncedir. Önemli olan öğretmen okullarında uygulanan eğitim sisteminin kendisidir. Birkaç fazla konu işlemek ve aktarmakla kaliteli öğretmen yetişeceği fobisine kendini kaptırmış olanlar varsa, bu düşünceden vazgeçmelidirler. Yaratıcı, dinamik, moral gücü yüksek öğretmen yetiştirmenin yolu, gerçeklere uygun bir tutumla iş eğitiminden geçer. Öğretmen okullarına çağdaş eğitim ilkelerine uygun, ekonomik ve sosyal muhtevası da olan, öğrenciyi yaşatan bir eğitim sistemi getirmek lâzımdır.

ÖĞRETİM SİSTEMİMİZİN ÇÜRÜK NOKTALARI

Değerli arkadaşlarım,

Bugün, eğitim ve öğretim sistemimizde önemli çürük noktalar vardır. Bunlar bugünkü eğitimin temelini teşkil ediyor.

Bir kere, öğrenci herşeyi öğrenmeli ve sonunda bunlardan bir tortuya sahip olmalıdır görüşü öğretim sistemimizdeki bir çürük noktadır. Herkes kendisinin sahip olduğu bilgileri ve hayat görüşünü kendi genel kültürünün yüksekliği olarak düşünür. Bu yüzden gençlere 18 yaşına kadar istidat ve kaabiliyetlerine bakmadan bütün temel bilimler doldurulmaya çalışılır. Kafası 15 çeşit bilgi ile şişirilen lise mezunları genel kültür almış sayılır. Fakat aynı derecede yorulmuş bulunan bir öğretmen okulu ya da sanat enstitüsü mezununun böyle bir kültürden yoksun kaldığı düşünülür. Bu yanlış genel kültür anlayışı eğitimcilerimizi bunun sadece liselerde gerçekleştirilebileceği, meslek okullarında elde edilemiyeceği gibi temelsiz bir inanışa sürüklemiş bulunmaktadır. Daha önemli olarak, öğrencinin yetişmesinde kendi yönsemelerine uygun bir yol seçmesine önem verilmemektedir. Gençlere düşünmenin metodu kazandırılmamaktadır. Ve bir zihin formasyonu kazanmanın hangi yollarla sağlanacağı göz önünde tutulmamaktadır. Sonuç olarak ta yalnızca «genel kültür» istiyen üniversiteler kapılarını yalnız lise mezunlarına açmakta, meslek okullarını bitiren yüksek istidatlı çocuklarımıza kapılarını kapamaktadırlar.

— Bir başka çürük nokta, bir takım bilgileri mutlaka öğretme endişesidir. Eğitimin yaygın olmadığı devirde varlıklı aileler özel öğretmen tutarlardı. Çocuklar bu öğretmen yardımı ile babasının arzu ettiği seviyeye mutlaka getirilmeye çalışılırdı. Öğrenimi yaygınlaşmaya başlayınca, bugün olmazsa yarın, bu hafta olmazsa gelecek hafta, bu yıl olmazsa gelecek yıl aynı şeyler mutlaka öğretilmeye çalışıldı. Yeterki çocuk istidadı olsun olmasın babasının karar verdiği seviyeye gelsin. Bu mutlaka öğretme arzusu, sınıfta kalma geleneğini doğurmuştur. Bu tarz bir gelenek eğitimde hem nitelik hem de nicelik bakımından öğretimi baltalamış, büyük ekonomik zararlara sebep olmuş, varlıklı aileler için kolayca yüksek diplomalar alabilecek özel öğretimi, eğitim hakkına karşıt bir zararlı yola sokmuştur.

Millî eğitimimizde işin eğitsel önemi kadar eğitimin iş için yapılması gereği de anlaşılamamıştır. Sanat eseri bir halıyı dokuyan genç kıza cahil, alfabeyi öğrenmiş, unutmuş bir gence «okumuş» gözü ile bakılır. Bir silindirik metali eğe ile (eğitsel bir yöntemle) kare prizma haline getirmenin insanı, üçgenlerin eşitliğini ispatlamak kadar eğittiğinin farkında değiliz. Bu yüzden oturup okumak asil, emek ise süflî olarak vasıflandırılır. Medrese devrinde belli konuları ezberlemekle bugünkü öğretimde fizik ezberlemek arasında fark yoktur. Çünkü her iki sistemde de, yetişmiş bir genç, yanmış bir sigortayı tamir edememektedir.

Nerede bir iş varsa işin niteliğini yükseltmek için orada bir de öğretim faaliyeti ve nerede bir öğretim kurumu varsa, aynı yerde işe önem verilmesi ilkesine toplum olarak inanılmamaktadır. Kısaca bugün öğrenimde üretim ve üretimde öğrenim ana ilkesi benimsenmemektedir.

Bir son çürük nokta ise, başarısız öğrenciye verilen önemdir.

Eğitimimizin temel endişelerinden birisi sadece başarısız öğrencilere önem vermektir. Meselâ tek dersten kalan öğrenciler için memleket çapında tartışmalara girişildiği halde, zeki ve yetenekli fakir çocukların yetiştirilmesi hiç kimsenin aklına gelmemektedir.

— Bütün bu çürük noktaların ortadan kalkması bir eğitim sistemi değişikliğini gerektirmektedir. Okulların bütün müfredat programları, 1961 Anayasası ve çağdaş eğitim ilkeleri açısından yeni baştan düzenlenmelidir. Alp dağlarının yüksekliği, Missisipi ırmağının uzunluğu bir değerlendirme ölçüsü olmamalıdır. Kıraatça öğretim kaldırılmalıdır. Öğretimi genel kültür hastalığından kurtarmalıdır.

Eğitim kuramsallıktan uzak olmalıdır. Bilimin hayat sorunlarından uzak bir yolda öğretilmemesi gerektiği ağırlık kazanmalıdır. Bilgi onu edinen kişinin bugünkü dünyada yönünü bulmasını, kendi durumunu belirten birbirine bağlı şartları kavramasını, olanı biteni değerlendirmek için uygun görüş açılarından ulusal ve uluslararası sorunlara bakmasını sağlamak, kısacası kafalara doldurulmuş duruk ve yaşamayla ilgisiz kuramsal bir nesne değil, bir düşünme ve eylem yolu olmalıdır. Bugünün kültürlü kişisi, çevresindeki sorunları görebilen, çözümleyebilen ya da çözümlemek için gerekli kaynakları bilen, bunlara başvurabilen ve sonunda olumlu bir davranışa karar verebilen kişidir.

— Eğitimde tek çıkar yol, eğitimin halkçılığıdır. Bu bakımdan eğitimde tek yol gösterici bilim ve deney olmalıdır. İş eğitimi okul programlarının deneysel metodudur.

Güzel sanatları, yurt ve insan sevgisini, insana istidatlarına uygun ve başarıları ölçüsünde bilgi vermeyi, yaratıcılığı geliştirmeyi ve ilericiliği her türlü öğretim kurumunun ilkeleri olarak görmek zorundayız.

HALKÇI BİR EĞİTİM SİSTEMİNE DAYALI ve ONU OLUŞTURAN TEMEL İLKELERİN İŞLER HALE GELMESİNİN SAĞLANMASI İÇİN:

1 — Millî endüstrimizin geliştirilmesinde ,onu besliyecek olan güçlü, bilimsel araştırma kurumları kurulmalı,

2 — Halkta onun bilgi ve kültürünü yükseltmek suretiyle daha ileri bir hayat seviyesini ihtiyaç haline getirebilmek için, eğitim kalkınmasına öncelik verilmesi gerekir. Gerek insan gücümüz, gerekse kalkınmaya olan milletçe inancımız eğitim problemlerimizin çoğunu ekonomik kalkınmayı beklemeksizin çözmeye yeter.

3 — Öğretimi yaygın hale getirmek suretiyle herkese fırsat eşitliği sağlama yönünden:

a) Bölge okullarını hızla çoğaltacak tedbirler alınmalı. Bu okullardaki hayat şartları Türk köyüsünün hayat seviyesine uygun olmalı ve köylünün severek yapacağı maddî yardımlarla ve kendi üretimi ile yaratılmalıdır. Bu okullar milyonlarca lira yiyen lüks okullar olmaktan çıkarılmalıdır. Bugün 8 - 9 milyon liraya mal olmuş bölge okulları vardır. Bu fiyatlı okullar Türk toplumu için büyük yüktür.

KİŞİ OLARAK ÖĞRETMENİN, MESLEK OLARAK DA ÖĞRETMENLİĞİN UĞRADIĞI BASKILAR

Uğranılan muameleler hakkında gözlemler:

Son aylarda gittikçe yoğun bir şekle bürünen işlemlere bakıldığı zaman şu gerçekler ortaya çıkıyor:

1 — Baskılara, bilhassa sosyal faaliyeti, dernekçilik ve sendikacılık faaliyeti olan ve bunların da Anayasacılık, millî eğitimin genel esaslarına göre eğitimcilik, Atatürkçülük ve hürriyetçilik çerçevesinde yapanlar uğramaktadır.

2 — Baskıcılığa da, özellikle, her zaman iktidar sempatizanı olmayı âdet edinmiş, üstelik bu sefer buna 27 Mayıs aleyhtarlığını da eklemiş elemanlar, siyasal merkeze yaranmak için yapıyor.

3 — Baskı teşkil eden bu işlemler, bakanlığın bazı yerlerini işgal etmiş olanların; Anayasaya, Türk millî eğitimin amaçlarına, Atatürkçülüğe sığmıyan, ırkçı, ümmetçi, mukaddesatçı bir doktrin teşkil eden, medeniyetçi olmıyan görüşleri, mevcut siyasal iktidar adına aşılamaya gayret etmesinden hız alıyor.

Özellikle son aylarda yapılan, yoğun bir halde görülen baskı işlemleri şu noktalarda toplanmaktadır:

— Atatürk'ü anma törenlerinde Bursa nutkunu okumak veya okumaya teşebbüs etmek, nizamı kırıcılık sayılarak baskıya çarpıyor.

— Mevcut iktidar karşısındaki siyasal kuruluşlarda görevli olanlarla, eski dostlukların gereği medenî çerçevede kalan münasebetler, partizanlık ithamına dayanak sayılıp, baskı vesilesi ve konusu yapılıyor.

— Okul içinde, meslekî yayın hayatında, özel meslek örgütlerindeki sosyal faaliyetlerinde; Anayasacılık, millî eğitimin ilkeleri ve esasları içindeki eğitimcilik, ülkemizin sorunlarına Atatürk ilkeleri açısından çözüm yolu arayıcılık, solculuk, sosyalistlik ithamı ile lekelendirilip, baskı sebebi yapılıyor. Yıpratma ve nakil aracı olarak kullanılıyor.

BU İŞLEMLERDE VE DAYANAKLARDA HAKSIZLIK, BİLİM DIŞILIK, KEYFİLİK, BELLİ ÖLÇÜLER İÇERSİNDE BİR DEĞERLENDİRME, HUKUKTAN KAÇMA ve TEHLİKE VARDIR.

Bir kez, hiçbir kişi, makam, amir ve memurun, ırkçı, ümmetçi, mukaddesatçı bir doktrin teşkil eden görüşleri, medeniyetçi olmıyan davranışları, Anayasacı, bilimsel eğitimci, Atatürkçü ve Atatürkçü olduğu için gerçek milliyetçi öğretmenlere bir takım naslar ve kıstaslarla, ortaçağ doğmalariyle aşılamaya hakkı yoktur.

Bu Türkiye'nin kaderini de karanlığa götürücüdür.

Öğretmen Atatürk ilkelerini, Türk millî eğitiminin amaçlarında yer aldığı şekilde, insan ikişiliğine, kuşaklara maletmek görevi ile yükümlüdür, sorumludur. Bu yönden Atatürk'ün direktif ve demeçlerini açmak, yaymak ve okumaktan kınanmamalı, baskıya uğramamalıdır.

— Atatürk'ün Bursa Nutku; Cumhuriyet rejimini, onun lâik ve müsbet bilimci temelini ,irticaın yıkma kıpırdanışı gösterdiği zaman, kimlerin nasıl bir davranışta bulunmaları gerektiğini belirten bir direktiftir. Öngörülen davranışlar da nizam kırıcılık değil, nizam koruyuculuk vardır.

Bu nutuk, tarihin bir gerçeği olarak ta mevcuttur. Onu, dış ideolojilere mal etmek, Atatürk'ü lekeliyerek çürütme; bu yol ile, Türk halkını lâik ve müsbet bilimci önder görüşten yoksun kılma tertibine dahildir. Aynı zamanda bu durum bilime karşı gelmenin ötesinde sosyal bir tehlike de yaratır.

— Türkiye'deki fikri hareketleri izlemeyi, türlü partilerdeki eski dostlarla bir selâm ve sabah medeni ilişkisi içinde kalmayı partizanlık saymak, medeni insan olmak hakkını red etmek olur.

— Anayasanın öngördüğü ve cevaz verdiği fikri eğilimler makbul ve meşrudur. Bunların hiçbirisi, insanı kişi ve meslek hayatında başkalarının gözünde küçültecek deyimler ve üslûp içinde bir isnat vesilesi ve konusu yapılamaz.

MİLLİ EĞİTİM BAKANLIĞI MESLEĞİ BÖLMEKTEN, ANARŞİYE ATMAKTAN, OLMAKTAN, MİLLİYETÇİLİK GÖRÜŞLERE ALET ve MUKADDESATÇILIK PARTİZAN ve DOKTRİNER SÖMÜRÜCÜLPĞÜ YAPAN BİR DERNEĞİN CUNTASINDAN KENDİNİ KURTARMALIDIR.

a) Öğretmenleri tartarken, subjektif ve indî olan ve ırkçılık, ümmetçilik, mukaddesatjılıktan işaret kalan bir doktrinin ölçü yapılmasından vazgeçilmesi, ancak, Anayasanın, Türk Millî Eğitiminin amaçlarının, Atatürk ilkelerinin ölçü yapılması gerekir.

b) Bu ölçüye sığmayan ve kişi ve zümre çıkarı elde etmek için Bakanlığa sızmak ve onu etki altına almak istiyen doktrincilerin işbirliğinden sıyrılarak, bütün öğretmenler karşısında eşit bir tutum ve eşit bir korumacılık gösterilmesi lâzımdır.

c) Kanunsuz suçlama ve cezalandırma olamaz prensibine uyarak, Anayasanın suç ve suçluluk görmediği fikri, eylem ve işlemler karşısında bir hukuk devletinin medenî, insancıl toleransı ile yer alınması zorunludur.

d) Hiç kimse kendi değerlendirme ve ölçüleri içersinde bir yargıda bulunmamalıdır.

Öğretmenliğin huzur şartlarını, bu ilkelerde görüyoruz. Bunlara uyulmamakta ısrar, eğitim amaçlarına aykırıdır. Türk öğretmenini idareye, politikaya muğber kılmaktadır. Öğretmenin bu kırıklığı, aynı zamanda verimi düşürücü bir etki yapmaktadır. Baskılara son verilip, idare - öğretmen ilişkilerinin sadece hukuk devleti kurumları yolu ile ayarlanması başlıca şarttır.

— Milliyetçi ve mukaddesatçı derneğin kurucu ve sempatizanları bir cunta halinde millî eğitim bakanlığının baş köşelerine yerleştirilmiştir.

— Bu derneklerin taşradaki elemanları, partizanlar ile, Komünizmle mücadele dernekleri ile bazı kuruluşları ile işbirliği halinde öğretmenlere, iftiralar düzenleyip, ihbarlar yapıp, nakil ve açığa alınmayı sağlıyorlar.

— Bazı idareciler, millî eğitim müdürleri partizanlık yapmakta, bu milliyetçi ve mukaddesatçı kuruluşlarla işbirliği halinde çalışmaktadır.

(Antalya, Denizli, Kocaeli, Bursa, İzmir v.b.)

— TÖDMF ve TÖS yöneticileri özellikle sürülmekte, açığa alınmaktadır...

— Türkiye'de bir cadı kazanı kaynatılmaktadır. Asılsız ihbarlar yaptırılıyor, beyannameler yayınlattırılıyor, tutanaklar tutturuluyor, yayınlar yaptırılıyor, tahkikat açtırılıyor, sonuç nakil, açığa, ya da bakanlık emrine alınma, öğretmen şayibeli kişi oluyor, lekelendiriliyor. Bu oyun, bu tertipler bir plân dahilinde yürütülüyor.

Amasya, Samsun, Denizli, Anamur, Keçiborlu.

— Milliyetçi ve mukaddesatçı öğretmenler birliği başkanı, bakanlık mensupları ile sayahata çıkıyor. Valilikler ziyaret ediliyor. Sonra tertipler görülüyor.

(Amasya, Ordu)

— Milliyetçi ve mukaddesat sömürücülüğü yapan derneğin millî eğitim bakanlığı ile ilişkileri vardır.

— Millî eğitim bakanlığınca gönderilen kitap, dergilerden bazı politik ve küfür edebiyatı ile ilgili pasajlar vardır.

— Bir bayan öğretmene bir dergisinde küfredilmiştir. Millî Eğitim Bakanı bu yazıya karşı susmuştur, bakanlık tek bir cevap vermemiştir. Böyle midir bu bayan öğretmen.

— Türk millî eğitiminin amaçları ile ilgili, bu görev ve sorumluluk içinde kalan öğretmenleri tedirgin ederken, yazılarından ötürü, öğretmenleri naklederken, barış gönüllülerin yalnızca ortaokullarda ve liselerde İngilizce öğretmeni olarak kullanılmalarında Türk Millî Eğitimin amaçları bakımından fayda görülüyor mu?

— Millî Eğitim Bakanlığı hangi derneklere ne miktar yardım yapmıştır. Bu yardımın gerekçesi ne olmuştur?

— Millî eğitim bakanlığı öğretmen dergisi yayınlarından hangi kitapları satın almış, kaç adet satın almış, bu yayınevine ne kadar para ödemiştir.

(Milliyetçi ve mukaddesatçı dernek başkanı Arıkan'ın yayınevi olan bu yayınevinden kitap alınmasında derneğin etkisi nedir?)

— Yazar öğretmenler üzerinde yapılan baskı ve bunların bakanlık emrine alınmasını neyle izah ediyorsunuz?

(Makal, Apaydın, Baykurt v.b.)

— Öğretmen okulları genel müdürü Karınca Matbaasının sahibidir. Ticaretle uğraşır. Politika yapan bir derginin sahipliğinden, öğretmen okullarına gelmiştir. Öğretmenler arasında ayrıcalık yaratıcı ve özelliği olan bir dernek kurmuştur. Nasıl bu makamda tarafsız olabilir?

7 DEN 70 E KADAR
TAHSİL BOYUNCA AYLIK GELİR
PARA İKRAMİYELERİ
APARTMAN DAİRELERİ
HERKESİN BANKASI
ÖĞRETMENLER BANKASI

ÖĞRETMENLER GAZETESİ
Türkiye Öğretmen Dernekleri
Millî Federasyonu
Haftalık Yayın Organıdır
Pazartesi günleri çıkar
Meslek düşün ve sanat gazetesi
Basın Ahlâk Yasasına uyar.

İLÂN TARİFESİ

Birinci	Sayfa'da santimi	30 Lira
İkinci	» »	25 »
3. 4. 5. 6	» »	20 »

Özel ilânlar pazarlığa tabidir.
Küçük ilânlar kelimesi 1 lira

BASILDIĞI YER :
BALKANOĞLU Matbaacılık Ltd. Şti.
SANAYİ CADDESİ NO. 17 — ANKARA

Sahibi : Türkiye Öğretmen Dernekleri
Millî Federasyonu adına
Başkan
Hayrettin UYSAL

Yazı İşleri Sorumlu Yönetmeni
Ahmet KAMACI

Yazı İşleri ve Yönetim
Adres : Gazi Mustafa Kemal Bulvarı
Yenişehir - Ankara No: 14/1 ve 14/12
P.K. : 1066 Tel : 12 99 46

Gönderilen yazılar geri verilmez. Yayınlanan ilân ve reklâmlardan sorumluluk kabul edilmez.

Fiatı : 50 kuruş
Yıllık abone : 20 Lira
Altı aylık abone : 10 Lira

Sahipsiz, tedirgin

(Baştarafı S. 1 de)

Mustafa Necatilerin millî eğitim bakanı olduğu bir ülkede, onurumuz kıvancımız büyüktür. Onun yolunda yürümiyen millî eğitim bakanlarının olduğu dönemlerde de üzüntümüz çok olmuştur.

Öğretmenine yol gösterici olan, öğretmenini koruyan, ona meslek aşkı veren, öğretmeni yurt sorunlarının çözümlenmesinde lider sayan, halkçı ve Atatürkçü bir görüşün bayrağı Mustafa Necati, Türk halkının ve onun öğretmeninin unutamıyacağı bir insandır.

Anayasa ne derse desin bugün görünen şudur:

Köy çocuğunun %2 si ancak bir yüksek okula kadar çıkabiliyor. Okuma çağında bulunan üç çocuktan ancak bir kız çocuğu ilkokula girebiliyor. 2 milyon Türk çocuğu ilkokuldan yoksun. Eğitim ve öğrenimdeki çocukların %50 si sınıfta kalıyor. Varlıklı aile çocukları Devlet okullarında olmasa bile, özel okullarda en yüksek diplomalar alabiliyorlar. Fakir - fukara çocuklarının eğitimde tüm yolu kapalı...

Öğretmen tedirgin, sahipsiz. Sürülüyor, lekelendirilmek isteniliyor. Ulusça ve Atatürkçü görevini yaparken suçlanıyor.

Bu tedirginliklerin ortadan kalkması için, çözüm bekliyen eğitim sorunlarının halkçı ve gerçekçi yörüngesine oturabilmesi için, bugün de Mustafa Necatiler bekliyoruz.

Öğretmenlikte

(Baştarafı Sa. : 2 de)

mızın bizler için sağlamış bulunduğu olanakları kullanarak yararlanamıyoruz. O denli zavallıyız ki, hakkımız olan Devlet verilerini, vermek zorunda olanlardan dileniyoruz. Sayısı yüzbini aşkın öğretmen kitlesinin güçlü bir sendika olacağının sıkıntısına düşenler, daha şimdiden bu kitleyi bölmeye, sınıflandırmaya değin gitmektedirler.

Hal böyleyken biz ne yapmışız?.. Daha sıkı bağlarla kenetleneceğimiz yerde kendikendimizden kopmuş, güçsüz parçalar haline düşmüşüz. Milliyetçi Öğretmenler Derneği, İlkokul Öğretmenleri Sendikası, İlköğretim Müfettişleri Derneği... gibi gülünç kavramlarla kendilerine mevki hazırlıyan çıkarcıların peşine düşmüşüz... Derken, kendikendimizi unutmuş, acınacak bir duruma gelmişiz.

Bu görüş ve duyuştan sonra, bütün varlığımla inanıyorum ki, yine en sağlam düşünce Türk öğretmeninde dir, ve en şaşmaz kararı da o verir. Bu konudaki yargı hakkı onundur.

Yeter ki, öğretmenliğin onur ve kutsallığı her şeyin üstünde tutulsun, öğretmen olan her kişi öğretmenliğine güvensin...

Öykü

(Baştarafı S. 4 de)

verdikleri kandırılmış bir liraya baktı. Anlamıştı verirlerken, şeytani, adice bir ışık vardı karşısındakinin yüzünde.. «Bırak» demişti», öğünsün başarısıyla..»

Yürüdü, bir büyük binaya, üçüncü kata çıktı. Kapılar açtı, kapılar kapandı ardından, pis bir gıcırtıyla.. Bir masaya yerleşti, onun masasıydı bu.. Şiirler yazılmış, resimler çizilmişti üstüne. Sümenle yapıtlarını örterdi, nemelazım, görmemeliydi kimse anlamazlardı onlar.. O başka yaratılıştaydı, o yüksek insandı, onu bilememişler, bulamamışlardı.. Zarar, onu bulamıyanlara aitti.. Kalemini çıkardı, ısırmağa başladı, müdür çağıracaktı onu.. Düşünceleri savmak istedi, olmadı, güneş pek güzel açmıştı, ona baktı...

Ruh Hastalıkları

(Baştarafı S. 5 de)

olan ve yüzlerce eski akıl hastasını uzun müddet barındırmak zorunda kalan Bakırköy Hastanesine memleketin her tarafında beliren ruh hastalarını göndermek imkânsız olduğu gibi, birçok aileler de henüz akıl hastanelerine karşı bir allerji vardır. Esasen bugünün yeterli psikiyatrik tedavileriyle nihayet 3 haftada tedavi edilebilen reaktif depresyonlu hastaları şehir kliniklerinde tedavi etmek gerektir. Fakat henüz Ankara gibi nüfusu milyona yakın olan ve Orta Anadolu'dan başka Karadeniz ve hattâ Güney vilâyetlerine bu hususta uğrak yeri teşkil eden bir şehirde gerçek psikiyatrik yatak adedi 80'i geçmez. Ankaraya komşu illerden gelen hastaların bir çoğunu sağlık müdürlüğü Bakırköy'ne göndermek zorunda kalmakta, aktüel bir takım ruhî buhranlar gösteren ve bir kaç gün içinde iyi olmaları mümkün olan birçok gençlere yatak bulunamamaktadır. Diğer büyük şehirler için de aynı şey söz konusudur. Şüphesiz ki ilgili yerler Türkiye için bir Ruh Sağlığı plânı hazırlamışlar ve bu arada memleketin bir kaç yerinde akıl hastanesi kurmayı tasarlamışlardır. Bunlardan biri Ankara Gölbaşı mevkiindeki 300 yataklı akıl hastanesi ile, Ankara Tıp Fakültesinde inşaatı yeni başlanan ve B. M. Meclisi Bütçe Komisyonu lüzumlu tahsisatı ayırdığı takdirde iki sene içinde bitmesi gereken 200 yataklı modern psikiyatri kliniği bunlar arasındadır.

DOKTOR DA AZ

Dünya Ruh Sağlığı Eksperler Komitesinin 12. raporuna göre iki milyonluk insan kitlesinde yaptığı incelemelere göre bazı memleketlerde yüz bin insana 4 - 7, bazı yerlerde 2 - 2 ruh hekimi isabet etmektedir. Bugün Türkiye'de bu oran 2 - 3 arasındadır. Fakat bu adet yeni açılacak akıl hastanelerine, ruh sağlığı merkezlerine ve özellikle modern psikoterapilerin seanslar halinde uzun sürmesine göre henüz çok azdır. Nitekim Elâzığ Akıl Hastanesinde aynı zamanda başhekim olarak bir sinir ruh mütehassısı, Manisa Akıl Hastanesinde de biri aynı zamanda başhekim olmak üzere iki mütehassıs mevcuttur. Amerika'dan gelip de kliniklerimiz de imtihan veren bir kısım psikiyatri mütehassısları da askerlik ödevlerini yaptıktan sonra yine oradaki eski kliniklerine dönmektedirler. Bundan dolayı büyük tıp şubeleri arasına girmiş bulunan psikiyatri fakültelerdeki ders programları, muhtelif şehirlerde ruh sağlığı ve rehberlik merkezleri, akıl hastaneleri birçok müesseseler de (okul, ordu, fabrika...) genel ruh sağlığı araştırmaları ve organizasyonları itibariyle zamanımızın en önemli medikososyal problemlerinden birini teşkil etmektedir.

İnsan Yetiştirmek

(Baştarafı S. 5 de)

mına ve uygulanmasına gelince: «Birinci devrede ayak basmamış çocuklar, çeşitli nedenlerle hiç gelmemiş çocuklar da sınıf atladı. Bu yaûınmalar Bakanlığa ulaşınca, hastalık dolayısiyle ve kanunî kovuşturmalara rağmen hiç devam etmemiş olanlarının sınıfta bırakılması için telkrafla emir çıktı. Bu ne turşu, öteki ne lahanaydı? Dahası var: Tarım derslerinin sınıf geçmeye etki yapıp yapmayacağı belirsizdir yönetmelikte, bunu da tegrafla düzeltmeye çalıştılar. Baktılar ki sorularımıza göre değil» masa başındakilerin kuş beyinleıine göre yapılmış bir yönetmelik, ettiler edemediler Mayıs ayı sonlarında yirmibeş maddesini bir emirle değiştirdiler. Gene de havada kaldı. Çünkü bizim, o bize olan gerçeklerimiz gözönünde tutulmadan hazırlanmıştı. Toptan sınıf geçme hükmü ise gene yerinde kaldı..

MİLLİYETÇİ TASLAĞI

Bilmem ki ne desem? İki formalık bir yönetmeliği bize göre yapıp da uygulanmasını sağlayamayan insanlar bir de sözüm ona bizim milliyetçilik sorunlarımızı falan çözümlemeye kalkarlar, kendileri gibi düşünmeyenlere yurttaş gözüyle bakmama yoluna giderler ve işlemlerini ona göre yaparlar. Ama yalnız bunu yaparlar. Bunun yanında, bir ilköğretim müdürünün, bir ilk okul öğretmeninin bile atanmasını merkeziyetçi kafayla kendi üzerlerine aldıkları halde, yıllarca onların asaletini bile tasdik edemeden havada tutarlar, o yönetmeliği de ayaklar altına alırlar. Bu işleri puvanlamaları da ayrı bir güdürüdür. Ama hepsi, hepsi iktidarın tutumuna göre, adam kayırma esasına uygun yapıldığı için, işler hep böyle askıda kalmakta, eğitim eğitimlikten çıkmaktadır.

Görüyorsunuz, köylerin kentlerin okula, öğretmene kavuşması sorununa değinmeğe bile sıra gelmiyor. Bu koşullar altında kavuşulacaksa, kavuşmamaktan bir ayrımı var mı, diye düşünceye dalıyoruz..

SONUÇ

Sonuç şudur ki, karanlıkta bir yurt hazinesi saydığımız milyonlarca çocuk, Eğitim Bakanlığını ilgilendirmemekte, ne onların düşünen yurttaşlar olarak getişmeleri, ne de onları o şekilde yetiştirecek öğretmenlerin varlığı, Bakanlığın köşelerinde gerçekten taş gibi oturanların hesaplarına gelmemektedir.

Bir yığın fani, yurtta insan yetişmesini önlemeye, yetişmeye çalışanları boğmaya çalışmaktadır. Nedir oynadıkları oyun, bu değil de? Ulusça bugünkü duruma düşmemizin nedeni bile bu oyunlarda gizlidir. Kâinatın sırrı çözülür diyen Faust'u Tanrının cezalandırması boşuna değil. Bizimkiler işi zamanında külleyerek ve tam anlamıyla bozuk eğitim sistemini daha da bozmak için ellerinden geleni yaparak Tanrıya bile iş bırakmamaktadırlar.